

A 5-1

Rozvoj podpůrné informační infrastruktury
pro zapojení českých týmů do mezinárodní
výzkumné spolupráce

Tato zpráva byla vypracována v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Autoři:

Mgr. Ondřej Pokorný (pokorny@tc.cz)

Ing. Michal Pazour, Ph.D. (pazour@tc.cz)

Shrnutí

- Činnost organizací, které podporují zapojování výzkumných týmů do rámcových programů a jiných programů mezinárodní výzkumné spolupráce je v České republice provozována již řadu let. Služby pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaVal jsou v ČR poskytovány prostřednictvím několika organizací sdružených do dvou hlavních sítí – Česká národní informační síť pro rámcové programy EU (NINET), která poskytuje informační a konzultační služby především k rámcovým programům EU pro výzkum a vývoj a dále o českou část sítě Enterprise Europe Network (EEN), která se zaměřuje na poradenství pro inovační podnikání.
- Rozsah a zaměření služeb informační infrastruktury je v ČR obdobné jako v ostatních evropských zemích. Organizační uspořádání informační infrastruktury odpovídá geografické rozloze a systému řízení VaVal v ČR. Silnou stránkou je dobré regionální pokrytí poskytovaných služeb a synergie mezi aktivitami sítě NINET a české části sítě EEN.
- Koordinaci aktivit realizovaných jednotlivými organizacemi sítě NINET poněkud znesnadňuje skutečnost, že služby jednotlivých organizací této sítě jsou poskytovány v rámci autonomních projektů. Cíle a ukazatele plnění těchto projektů jsou stanovovány bez vazby na cíle souvisejících projektů, projekty nejsou zahajovány ve stejném roce, mají různou délku řešení i různou velikost a tedy i rozdílný rozsah poskytovaných služeb.
- Významnou výzvou pro budoucí rozvoj systému konzultačních a informačních služeb pro zapojování českých týmů do mezinárodních výzkumných projektů je silící propojení oblasti výzkumu, vývoje a inovací v novém Rámcovém programu EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020.

Studie doporučuje:

- Zachovat současný systém financování informační infrastruktury, kdy podpůrné aktivity pro zapojování do programu Horizont 2020 budou obecně zajišťovány organizacemi sítě NINET financované z prostředků MŠMT a služby pro MSP v oblasti podnikání a inovací budou poskytovat organizace sítě EEN financované z prostředků MPO a EK. Důvodem pro zachování stávajícího modelu odděleného financování aktivit sítě EEN a NINET jsou poněkud odlišné cíle, které tyto sítě sledují. Integračním prvkem mezi aktivitami sítí NINET a EEN by měla být infrastruktura CZERA, která bude tvořit páteř informační infrastruktury pro rozvoj mezinárodní spolupráce v Evropském výzkumném prostoru.
- Vytvořit koordinační skupinu složenou ze zástupců MPO, MŠMT, infrastruktury CZERA, koordinátora sítě NINET a koordinátora sítě EEN, která bude pravidelně diskutovat a koncepčně usměrňovat zaměření aktivit jednotlivých prvků informační infrastruktury.
- Síť NINET uspořádat jako konsorcium partnerů poskytujících služby informační infrastruktury na národní, regionální a oborové úrovni s jedním koordinátorem přímo odpovědným MŠMT.
- Koordinovat a propojit informační akce jednotlivých členů sítě NINET a EEN.
- Nadále podporovat zapojování pracovníků informační infrastruktury do pracovních skupin, které připravují podklady pro oficiální pozice a stanoviska ČR k rozvoji Evropského výzkumného prostoru.

- Posílit služby informační infrastruktury poskytované formou individuálních konzultací pro uživatele a zaměřit se na vytvoření užších vazeb na klienty z výzkumné a aplikační sféry, kteří disponují silným výzkumným a inovačním potenciálem. Dále posílit vazby informační infrastruktury na nově vybudované výzkumné kapacity (z OP VaVpl) poskytováním cílených služeb pro jejich grantové kanceláře.
- Úžeji spolupracovat se současnými technologickými platformami a klastrovými iniciativami na národní i evropské úrovni.
- Posílit hodnocení aktivit informační infrastruktury pomocí monitorování výkonových ukazatelů a nezávislého externího (zahraničního) hodnocení.

Obsah

Seznam zkratk.....	6
1 Úvod	7
2 Organizace poskytující služby pro zapojení do mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích	8
2.1 Síť poradenských služeb pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích	8
2.1.1 Česká národní informační síť pro rámcové programy EU	8
2.1.2 Financování činnosti sítě NINET	8
2.1.3 Česká část sítě Enterprise Europe Network	10
2.1.4 Financování činnosti české části sítě EEN.....	11
2.2 Vazby mezi aktivitami sítě NINET a české části sítě EEN.....	12
2.3 Stručné zhodnocení	12
3 Zahraniční modely organizačního zajištění informační podpory pro evropský výzkum	14
3.1 Služby národních informačních infrastruktur v zemích EU.....	14
3.2 Zhodnocení centralizovaně a decentralizovaně organizovaných modelů	15
4 Doporučení.....	17
4.1 Východiska pro doporučení	17
4.2 Pozice informační infrastruktury v systému výzkumu, vývoje a inovací.....	17
4.3 Organizace a systém financování informační infrastruktury	19
4.4 Poskytované služby	21
4.5 Hodnocení systému informační infrastruktury	22
Příloha 1 – Zahraniční modely informační infrastruktury	25
Příloha 2 – Stručné popisy projektů EUPRO a EUPRO II	46

Seznam zkratk

AF	Archimedes Foundation, Estonia
APRE	Agentura pro rozvoj evropského výzkumu, Itálie
BEA	Brussels Enterprise Agency
BMVIT	Rakouské ministerstvo dopravy, technologií a inovací
BMWA	Rakouské ministerstvo hospodářství a práce
CIP	Rámcový program pro konkurenceschopnost a inovace
COST	Evropská spolupráce ve vědeckém a technickém výzkumu
CREST	Výbor Rady EU pro vědecký a technický výzkum
CZELO	Česká styčná kancelář pro výzkum a vývoj v Bruselu
EIP	Oddělení evropských a mezinárodních programů FFG
EK	Evropská komise
ERA	Evropský výzkumný prostor
ESFRI	Evropské strategické fórum pro infrastruktury výzkumu
EUREKA	Evropská spolupráce v oblasti aplikovaného a průmyslového výzkumu a vývoje
FFG	Rakouská agentura na podporu výzkumu a vývoje
FNRS	Fonds de la Recherche Scientifique, Belgium
GTN	Národní tématické skupiny ve Francii
IPPT PAN	Institute of Fundamental Technological Research, Poland
JTI	Společné technologické iniciativy
KPK	The Polish National Contact Point for Research Programmes of the European Union
MER	Ministry of Education and Research, Estonia
MESR	Ministry for Higher Education and Research, France
MHEST	Ministry of Higher Education, Science and Technology, Slovenia
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
MSHE	Ministry of Science and Higher Education, Poland
MSP	Malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR
NCP	Národní kontaktní bod
NINET	Česká národní informační síť pro rámcové programy EU
NIS	Národní inovační systém
NKO	Národní kontaktní organizace
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009-2015
OKO	Oborová kontaktní organizace
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost
RCP	Regionální kontaktní bod
RKO	Regionální kontaktní organizace
RP	Rámcový program EU
SFIC	Strategické fórum pro mezinárodní spolupráci
STIS	Scientific and Technical Information Service, Belgium
TCP	Tematický kontaktní bod
UWE	Union Wallonne des Entreprises
VaV	Výzkum a vývoj
VaVal	Výzkum, vývoj a inovace
ZRS	Zahraniční rozvojová spolupráce EU

1 Úvod

Předkládaná studie vznikla na základě zadání Úřadu vlády České republiky a jejím cílem je poskytnout analytické informace a navrhnout doporučení směřující k plnění opatření A 5-1 Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009-2015 (NP VaVal), které udává dotčeným orgánům „Nadále podporovat činnost organizací zajišťujících informační zázemí o možnostech účasti v evropských programech a poskytujících komplexní služby, jež budou napomáhat zapojení českých týmů v mezinárodních programech“. V roce 2010 byly k tomuto tématu zpracovány stručné studie¹, které jsou svým obsahem aktuálně řešené problematice velmi blízké a v některých ohledech se závěry těchto studií prolínají.

Organizace, které svou činností napomáhají výzkumným týmům při zapojování do projektů mezinárodní výzkumné spolupráce a poskytují příslušné informační a poradenské zázemí, jsou podporovány Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) již řadu let. Obdobným způsobem jsou z prostředků Evropské komise (EK) a Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) podporovány aktivity sítě, která zajišťuje podpůrné služby a informace pro rozvoj inovačního podnikání – Enterprise Europe Network (EEN). NP VaVal v rámci svých opatření stanoví, že činnost těchto organizací bude podporována i nadále tak, aby jejich aktivity a jimi zajišťované služby mohly být dále zkvalitňovány a rozšiřovány, čímž budou vytvořeny další předpoklady pro intenzivnější zapojení českých subjektů do mezinárodních výzkumných a inovačních aktivit. Posíleno má být zejména poradenství v oblastech financování a ochrany práv k duševnímu vlastnictví, konzultační činnost směřující k zapojení českých výzkumných týmů do Evropského výzkumného prostoru (ERA) a specializované školicí aktivity pro zlepšení kvality projektových návrhů, které podávají české subjekty do mezinárodních programů VaV. Dále má být prováděno vyhodnocování přínosů a dopadů mezinárodních programů na rozvoj českého VaV. Poskytovány mají být také analyticko-strategické podklady pro přípravu stanovisek oficiálních zástupců a expertů ČR v příslušných výborech EK.

Odpovědnost za plnění tohoto opatření byla podle NP VaVal udělena MŠMT, které je ze zákona obecně odpovědné za politiku v oblasti rozvoje mezinárodní spolupráce ČR ve výzkumu, vývoji a inovacích (VaVal), společně s MPO, do jehož sféry působnosti spadá podpora rozvoje inovačního podnikání. Opatření má být plněno průběžně po celou dobu účinnosti NP VaVal.

Hlavním cílem této studie je:

- Posoudit systém a organizaci infrastruktury zajišťující informační zázemí o účasti v evropských programech,
- Porovnat různé systémy organizace informační infrastruktury ve vybraných zemích EU a posoudit klíčové charakteristiky těchto infrastruktur,
- Navrhnout doporučení směřující k vhodnému nastavení informační infrastruktury a její podpory.

Navržená doporučení vycházejí z předchozí analýzy fungování české informační infrastruktury a z identifikace jejích slabých stránek a zároveň z analýzy zahraničních zkušeností. Při formulaci závěrečných doporučení bylo přihlédnuto k posílení žádoucích synergií a ke zvýšení efektivnosti celé infrastruktury na podporu mezinárodní spolupráce ve VaVal vzhledem k přípravám nového Rámcového programu EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020. Doporučení zároveň reflektují doporučení EK, která se týkají národních informačních infrastruktur.

¹ A 5-1 Rozvoj aktivit na podporu zapojení českých týmů v mezinárodních programech VaV

A 5-2 Podmínky pro zapojení českých výzkumných týmů do programů mezinárodní spolupráce ve výzkumných organizacích.

2 Organizace poskytující služby pro zapojení do mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích

2.1 Síť poradenských služeb pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích

Poradenské služby pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaVal jsou v ČR poskytovány prostřednictvím několika organizací s národní, regionální či oborovou působností. Tyto organizace jsou propojeny ve dvou hlavních sítích, což umožňuje snazší přenos informací a znalostí mezi subjekty poskytujícími poradenské služby v této oblasti a zároveň lepší koordinaci informačních a poradenských aktivit zacílených na konečné uživatele. Jedná se o Českou národní informační síť pro rámcové programy EU sdružující národní, regionální a oborové kontaktní organizace v ČR, které poskytují informační a konzultační služby především k rámcovým programům EU pro výzkum a vývoj a dále o českou část sítě Enterprise Europe Network, která se zaměřuje na poradenství pro inovační podnikání, jehož součástí je i poradenství v oblastech evropského podnikání, financování projektů z programů EU a ochrany duševního vlastnictví.

2.1.1 Česká národní informační síť pro rámcové programy EU

Česká národní informační síť pro rámcové programy EU (NINET) je tvořena Národní kontaktní organizací (NKO), Regionálními kontaktními organizacemi (RKO), Oborovými kontaktními organizacemi (OKO) a Českou styčnou kanceláří pro evropský výzkum v Bruselu (CZELO). Hlavním cílem této informační infrastruktury je posílení mezinárodních aktivit českých výzkumníků a českých výzkumných týmů v Evropském výzkumném prostoru (ERA). Těžištěm aktivit organizací sdružených v síti NINET je poskytování informací a odborného poradenství k rámcovým programům EU pro výzkum a vývoj. Konkrétně jsou v návaznosti na vyhlašované výzvy k podávání projektů do rámcových programů EU pořádány informační dny pro české výzkumné týmy, je poskytována pomoc při vyhledávání zahraničních partnerů pro společné výzkumné projekty a jsou monitorovány a vyhodnocovány informace o českých účstech v projektech podpořených z rámcových programů.²

Z organizačního hlediska nemá síť NINET pevnou strukturu. Síť funguje na bázi neformalizované spolupráce mezi jednotlivými kontaktními organizacemi vyplývající z obdobného zaměření jejich aktivit a cílů. Spolupráce mezi jednotlivými partnery sítě je realizována zejména v oblasti pořádání společných informačních dnů pro výzkumné týmy v jednotlivých regionech ČR a sdílení kontaktních informací. Ústřední roli v síti NINET plní NKO (neformální koordinátor aktivit sítě), která poskytuje metodickou a informační podporu jednotlivým RKO a OKO a organizuje pravidelná setkání členů sítě.

NKO zajišťuje činnost Národních kontaktních bodů (NCP), tj. pracovníků, kteří poskytují odborné informační služby k jednotlivým tématům a oblastem rámcových programů EU. Národní kontaktní pracovníci jsou součástí mezinárodní sítě NCP pro rámcové programy EU, které sdružují NCP z jednotlivých evropských i mimoevropských zemí. NKO, RKO a OKO dále spolupracují s Českou styčnou kanceláří pro evropský výzkum v Bruselu (CZELO), která poskytuje informace o aktuálním vývoji a připravovaných aktivitách v oblasti evropského výzkumu.

2.1.2 Financování činnosti sítě NINET

Podpůrné služby pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaV poskytované organizacemi sítě NINET jsou financovány z prostředků MŠMT, konkrétně z programů EUPRO a EUPRO II.

² Aktivita NKO, RKO a OKO byly podrobněji popsány ve studii k vyhodnocení opatření A 5-1 NP VaVal v roce 2010.

V současné době je z programu EUPRO financováno 8 projektů zaměřených na poskytování služeb pro rozvoj mezinárodní spolupráce ve VaV. Realizace těchto projektů bude ukončena v roce 2012.

Program EUPRO II, který navazuje na program EUPRO, je schválen na období 2011 – 2017. Z programu je v současné době podporováno 11 projektů oborových a regionálních kontaktních organizací pro rámcové programy EU. Na realizaci programu EUPRO II je vyčleněno téměř 400 mil. Kč účelové podpory ze státního rozpočtu. Tyto finanční prostředky mají být využity na podporu přípravy návrhů projektů pro jednotlivé specifické programy rámcových programů, na podporu bilaterálních aktivit mezinárodní spolupráce ve VaV, které jsou založeny na dvoustranných mezivládních smlouvách o vědeckotechnické spolupráci, na podporu přípravy periodických věcných a finančních zpráv a na další podporu úspěšné účasti českých výzkumných pracovišť ve výše uvedených aktivitách mezinárodní spolupráce ve VaV. Podporován bude přiměřený počet národních, regionálních a oborových kontaktních organizací, účast českých zástupců v programových výborech, v pracovních skupinách a na expertních jednáních. Zacílení programu EUPRO II se tak rozšiřuje z rámcových programů i na další aktivity mezinárodní spolupráce ve VaV.

Kompletní přehled podpořených projektů na poskytování služeb sítě NINET je uveden v následující tabulce.³

Tabulka 1: Podpořené projekty na poskytování služeb sítě NINET

Název projektu	Zahájení projektu	Ukončení projektu	Podpora (tis. Kč)
OKO ICT Oborová kontaktní organizace	2008	2012	3 750
OKO pro výzkum nových technologií	2008	2012	13 228
Styčná kancelář ČR pro evropský výzkum 2	2008	2012	61 680
Národní kontaktní centrum - ženy a věda	2008	2012	13 107
Národní informační centrum pro evropský výzkum III	2009	2012	69 000
Medicínské informační centrum pro evropské projekty (MICEP)	2009	2012	4 000
Podpora účasti ČR v programech mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji	2010	2012	11 000
Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci	2010	2012	3 250
Oborová kontaktní organizace pro letecký výzkum	2011	2014	4 527
Oborová kontaktní organizace pro nové materiály a technologie ČSNMT	2011	2014	5 913
Regionální kontaktní organizace - Západní Čechy	2011	2014	5 797
Regionální informační a kontaktní centrum pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu	2011	2014	8 482
Regionální kontaktní organizace Liberec - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	7 673
Regionální kontaktní organizace jižní Čechy - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	8 363

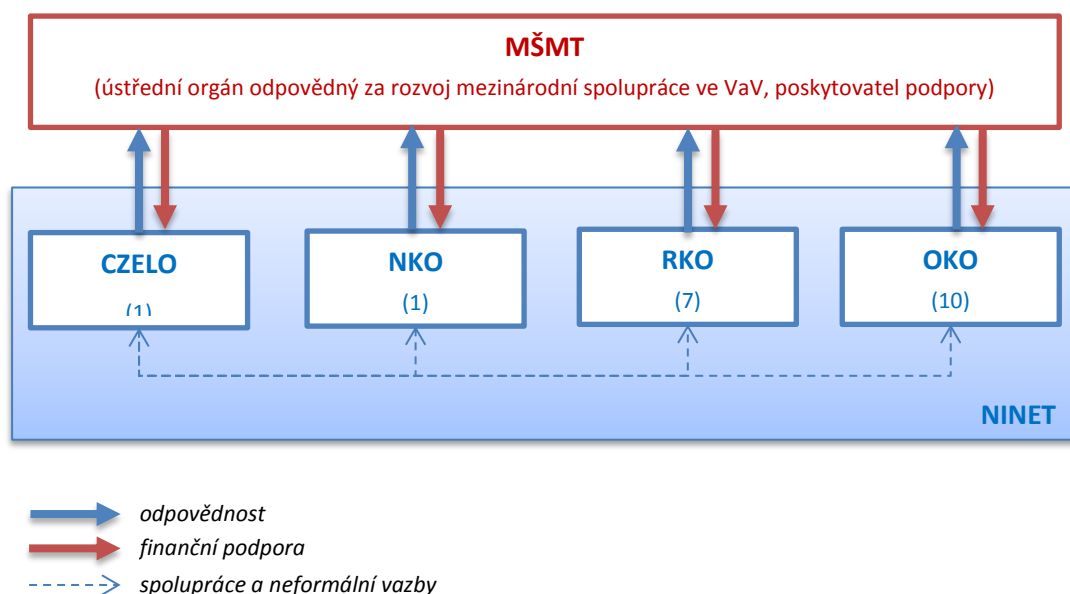
³ Stručné popisy jednotlivých projektů jsou uvedeny v příloze 2.

Regionální kontaktní organizace pro 7. RP v Moravskoslezském kraji	2011	2014	7 500
Regionální kontaktní organizace Jižní Morava - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	8 300
Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci	2011	2014	5 455
Projekt podpory účasti v Evropském fúzním programu EFDA	2011	2014	6 030
Regionální kontaktní organizace ČVUT pro Prahu, Střední Čechy a Severozápad	2011	2014	5 538

Zdroj: IS VaVal

Jednotlivé kontaktní organizace (NKO, RKO, OKO, CZELO) jsou financovány jako samostatné projekty, jejichž řešení je každoročně monitorováno a posuzováno poskytovatelem (MŠMT). Projekty byly schvalovány a nyní jsou vyhodnocovány individuálně podle kritérií a ukazatelů stanovených v těchto projektech. Formálně se tedy jedná o plně autonomní projekty s přímou odpovědností jednotlivých řešitelů MŠMT. Existence provázanosti aktivit realizovaných v jednotlivých projektech je tak dána spíše obdobnými cíli podpořených projektů (s jinou regionální či oborovou působností) a iniciačními aktivitami NKO, jakožto neformálního koordinátora sítě NINET.

Obrázek 1: Schéma „řízení“ a financování aktivit sítě NINET

Pozn.: v závorce je uveden vždy počet podpořených projektů, Zdroj: vlastní zpracování

2.1.3 Česká část sítě Enterprise Europe Network

Enterprise Europe Network (EEN) je mezinárodní síť zaměřená na poskytování podpůrných služeb a informací pro rozvoj inovačního podnikání v mezinárodním měřítku. V České republice jsou aktivity sítě EEN realizovány 11 subjekty, jejichž služby regionálně pokrývají celou ČR.

Aktivity české části sítě EEN jsou rozděleny do tří oblastí. „Poradenství pro podnikatele“ je oblast zaměřená na poskytování informací souvisejících s podnikáním na evropském trhu, druhá oblast „Inovace a mezinárodní technologický transfer“ pokrývá poradenství a asistenci v oblasti technologického transferu inovací a mezinárodní technologické spolupráce a třetí

oblast „Finanční a projektové poradenství“ se zaměřuje na podávání informací o možnostech finanční podpory rozvoje inovačního podnikání, včetně poradenství IPR.

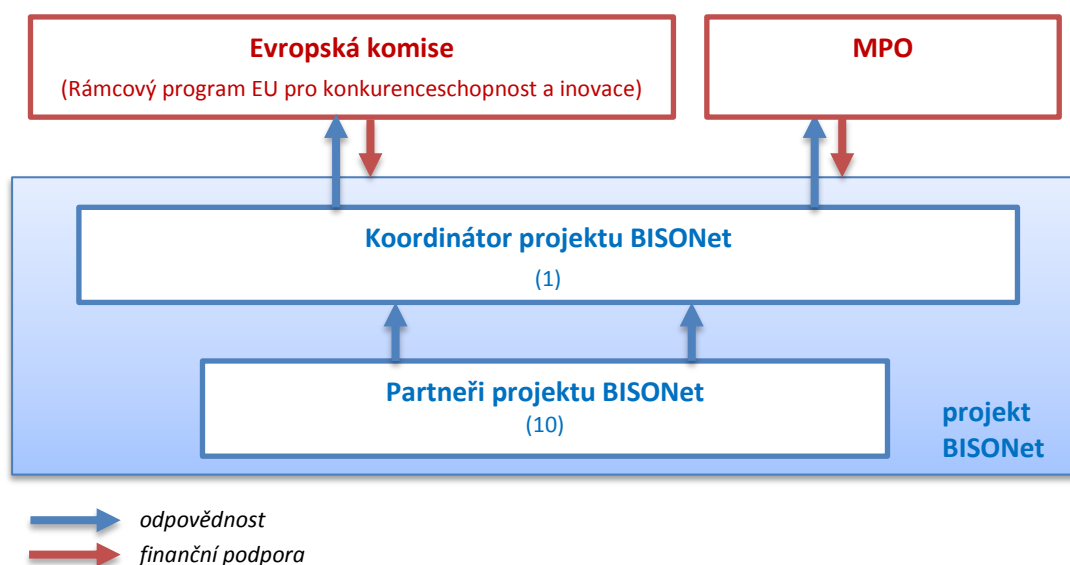
Zejména služby poskytované ve třetí oblasti činnosti české části EEN úzce souvisí s aktivitami na podporu rozvoje mezinárodní spolupráce ve VaV. Mezi poskytované služby patří konzultace k programům EU na podporu výzkumných a inovačních aktivit (Rámcové programy EU, národní programy na podporu VaV, programy EUREKA/EUROSTARS a programy strukturálních fondů EU). Dále konsorcium rozvíjí poradenství v oblasti programů Zahraniční rozvojové spolupráce EU (ZRS) zaměřených na posílení internacionalizace českých MSP. Konzultační a informační služby sítě se dotýkají také programů definovaných dvoustrannými mezivládními smlouvami o vědecko-technické spolupráci mezi ČR a některými zeměmi EU (ale i mimo Evropu).⁴

Aktivity české části sítě EEN jsou organizačně zajištěny konsorciem 11 partnerů koordinovaných Technologickým centrem AV ČR. Koordinátor je přímo odpovědný poskytovateli podpory (Evropské komisi a MPO, viz dále) za naplňování cílů, pro které byla národní síť vytvořena. Partnerské organizace mají uzavřenu smlouvu s koordinátorem české části sítě na poskytování specializovaných služeb v jednotlivých regionech ČR a plnění dalších dílčích aktivit spojených s posláním této sítě. Na rozdíl od sítě NINET je organizace české části sítě EEN zformalizovaná prostřednictvím smluv mezi koordinátorem a jednotlivými partnery.

2.1.4 Financování činnosti české části sítě EEN

Aktivity české části sítě EEN jsou plně financovány z veřejných zdrojů. Evropské komise financuje prostřednictvím Rámcového programu EU pro konkurenceschopnost a inovace (CIP 2007 - 2013) 60 % nákladů, z prostředků MPO je hrazeno zbývajících 40 %. Činnost národní sítě je financována projektově, konkrétně z projektu BISONet, který byl zahájen v roce 2008. První etapa projektu BISONet byla ukončena v roce 2010, v současné době je realizována druhá etapa projektu na roky 2011 – 2012. Náklady na první etapu projektu BISONet dosáhly 130 mil. Kč. Koordinátor projektu BISONet je za řešení přímo odpovědný poskytovatelům finanční podpory. Spolupráce uvnitř konsorcia je upravena dvoustrannými smlouvami mezi koordinátorem projektu BISONet a jednotlivými partnery.

Obrázek 2: Schéma „řízení“ a financování aktivit české části sítě EEN

⁴ Blíže byly aktivity české části sítě EEN popsány ve studii k vyhodnocení opatření A 5-1 NP VaVal v roce 2010 a dále jsou dostupné na stránkách <http://www.enterprise-europe-network.cz>

2.2 Vazby mezi aktivitami sítě NINET a české části sítě EEN

Aktivity sítě NINET, které směřují k posílení účasti českých výzkumných týmů v mezinárodních projektech financovaných z rámcového programu EU pro výzkum a vývoj, a české části sítě EEN, která je zaměřena na programové poradenství pro inovační podnikání, se vzájemně doplňují. V současné době je rozvíjena spolupráce těchto sítí zejména v oblasti pořádání společných informačních akcí a konzultačních služeb k 7. Rámcovému programu EU pro segment MSP. Formálně mezi oběma sítěmi neexistují smluvní vztahy, nicméně díky tomu, že formálním koordinátorem české části sítě EEN a neformálním koordinátorem sítě NINET je tatáž organizace, je provázanost činností realizovaných v těchto sítích a jejich vzájemná koordinace naplňována.

Lze očekávat, že nové zaměření Rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020, v rámci kterého bude kladen značný důraz na rozvoj prostředí pro inovace a aplikaci výsledků VaV v inovacích, bude klást zvýšené nároky na koordinaci podpůrných aktivit realizovaných v současnosti sítí NINET a EEN.

2.3 Stručné zhodnocení

V ČR existuje funkční síť podpůrných služeb pro zapojování českých týmů do mezinárodních výzkumných projektů. Tyto služby jsou plně financovány z veřejných zdrojů a jsou tedy konečným uživatelům poskytovány zdarma. Součástí této sítě je zkušený tým národních kontaktních pracovníků, kteří mají díky vlastnímu zapojení do projektů 7. Rámcového programu EU praktické zkušenosti s administrací projektů ve všech jeho fázích. Zároveň rozvíjejí spolupráci s národními kontaktními pracovníky z jiných zemí, což umožňuje účelné sdílení zkušeností, které pak mohou uplatnit při poskytování konzultačních služeb českým výzkumným týmům. Efektivní jsou rovněž vazby mezi NKO/ RKO/OKO a Českou styčnou kanceláří pro evropský výzkum v Bruselu, které napomáhají lepší informovanosti výzkumných týmů v ČR o připravovaných záměrech a nástrojích evropské výzkumné politiky a usnadňují neformální lobbying pro podporu výzkumných témat iniciovaných českými výzkumníky. Silnou stránkou sítě poskytovaných služeb je také jejich regionální penetrace zajišťovaná regionálními kontaktními organizacemi sítě NINET a partnerskými organizacemi projektu BISONet. Pozitivní jsou také synergie mezi aktivitami sítě NINET a české části sítě EEN, ke kterým přispívá skutečnost, že některé subjekty (včetně koordinátora) jsou členy obou sítí.

Koordinaci aktivit realizovaných jednotlivými organizacemi sítě NINET však poněkud znesnadňuje skutečnost, že síť NINET nemá pevnou formální strukturu a činnosti jednotlivých organizací jsou poskytovány v rámci autonomních projektů. Jednotlivé projekty pak mají stanoveny vlastní cíle a ukazatele jejich plnění, jež jsou stanovovány bez vazby na cíle souvisejících projektů. Koordinaci dále komplikuje to, že projekty nejsou zahajovány ve stejném roce, mají různou délku řešení i různou velikost a tedy i rozdílný rozsah poskytovaných služeb. V některých případech také dochází k duplicitnímu šíření informací prostřednictvím různých kontaktních organizací, neboť každá z těchto organizací si spravuje vlastní databázi kontaktů, bez vazby na databázi kontaktů ostatních organizací. Také k této skutečnosti přispívá autonomní postavení jednotlivých projektů a přímá odpovědnost jejich řešitelů poskytovateli.

Výzvou do budoucna pro rozvoj systému konzultačních a informačních služeb pro zapojování českých týmů do mezinárodních výzkumných projektů je silící propojení oblasti výzkumu, vývoje a inovací v novém Rámcovém programu EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020. Na úrovni poskytovatelů těchto služeb budou kladeny vyšší nároky na koordinaci aktivit a intenzivnější spolupráci mezi sítí NINET a EEN. K posílení koordinace však bude pravděpodobně muset dojít také na úrovni poskytovatelů podpory na tyto služby (MPO a MŠMT).

Další výzvou je současný rozvoj ve vytváření nových výzkumných infrastruktur podporovaných z OP VaVpl. Nové infrastruktury vytváří předpoklad pro realizaci mezinárodních výzkumných projektů a zapojování do mezinárodní spolupráce bude rovněž jedním z důležitých zdrojů pro financování provozu těchto infrastruktur. Již nyní proto vznikají při těchto výzkumných infrastrukturách grantové kanceláře, jejichž posláním bude poskytovat administrativní podporu výzkumným týmům daného pracoviště při přípravě a následném administrativním řízení mezinárodních výzkumných projektů. Úlohou NKO/RKO/OKO je vytvořit účinné vazby a rozvíjet spolupráci s takovými grantovými kancelářemi a na základě svých zkušeností přispívat k přenosu znalostí potřebných pro zapojení nových infrastruktur do mezinárodní spolupráce, např. formou školení jejich projektových manažerů.

3 Zahraniční modely organizačního zajištění informační podpory pro evropský výzkum

3.1 Služby národních informačních infrastruktur v zemích EU

Činnost organizací, které poskytují informační a konzultační služby v oblasti zapojení výzkumných týmů do projektů mezinárodní výzkumné spolupráce, je provozována ve všech zemích EU (a v některých zemích přidružených). Struktura těchto organizací je téměř totožná se strukturou informační infrastruktury v ČR (popsáno v předchozí kapitole).

Určité rozdíly oproti informační infrastruktuře v ČR lze pozorovat v organizaci a řízení jednotlivých informačních infrastruktur (zejména systémů NCP), přesto lze říci, že všechny informační infrastruktury v EU zajišťují tři základní aktivity.

1. Informační činnost a zvyšování povědomí o možnostech zapojení výzkumných týmů do evropských a mezinárodních výzkumných programů

Informační činnost těchto organizací se zaměřuje na šíření obecné i specifické dokumentace v oblasti mezinárodní výzkumné spolupráce (zejména programy 7. RP, CIP, EUREKA), poskytování informací o podmínkách účasti v programech mezinárodní výzkumné spolupráce a o podmínkách podávání návrhů projektů do programů mezinárodní výzkumné spolupráce. Dále se informační činnosti zaměřují na pořádání propagačních a prezentačních aktivit (informační dny, konference, tvorba webových stránek, vydávání bulletinů apod.).

2. Poskytování poradenství při zpracování projektových návrhů a další odborné vzdělávání

Oblast a cíle poradenské činnosti o mezinárodních výzkumných programech jsou v jednotlivých evropských informačních infrastrukturách téměř totožné. Jedná se zejména o poradenství v oblasti administrativních, finančních a právních otázek mezinárodních projektů, v oblasti vyhledávání projektových partnerů a v oblasti vzdělávacích seminářů a workshopů apod.

3. Informování o účasti národních týmů v mezinárodních projektech a poskytování zpětné vazby poskytovatelům finančních prostředků a Evropské komisi, podpora aplikační sféry

Informační infrastruktury v rámci své činnosti monitorují účast výzkumných týmů v jednotlivých mezinárodních programech a tím poskytují EK důležitou zpětnou vazbu o možných problémech při realizaci projektů a o míře účasti jednotlivých zemí (resp. výzkumných týmů) v mezinárodních programech výzkumné spolupráce. Informační infrastruktura také účelně pomáhá subjektům aplikační sféry, a to zvláště v otázkách spojených s podporou inovací a transferem technologií.

Kromě třech výše popsaných aktivit, které zároveň vycházejí z doporučení EK (tzv. Guiding Principles⁵), poskytuje informační infrastruktura služby v oblasti vzdělávání administrátorů projektů a projektových manažerů, služby v oblasti mediální komunikace a PR výzkumných organizací a výzkumných týmů, služby v oblasti řízení a organizaci výzkumných projektů, pomoc při kompletaci projektových zpráv a dohod o založení konsorciálních smluv a další.

Přestože jsou aktivity informační infrastruktury v členských zemích EU (a přidružených zemích) relativně stejnorodé, odlišná je jejich organizační struktura a způsob jejich zapojení do národních inovačních systémů. Podle těchto systémových charakteristik lze evropské informační infrastruktury rozdělit do šesti následujících modelů:

- a) Interní organizace ministerstva
- b) Organizace koordinována ministerstvem

1.1 ⁵ <http://ftp.cordis.europa.eu:21/pub/fp7/docs/fp7-ncp-guiding-principles.pdf>

- c) Organizace fungující na bázi veřejné agentury
- d) Projektová organizace (veřejná organizace)
- e) Projektová organizace (soukromá nezisková organizace)
- f) Národní víceúrovňová organizace.

V praxi se přechody mezi jednotlivými typy informačních infrastruktur překrývají. Kromě prvního typu, organizace plně podřízené určitému ministerstvu (silný centralizační charakter jednotlivých činností) a posledního typu, národní víceúrovňové organizace (činnost je výrazně decentralizována), nelze u zbylých typů jednoznačně určit míru centralizace či decentralizace jejich funkcí. V této analýze byly vybrány a popsány informační infrastruktury v zemích EU (Slovinsko, Francie, Rakousko, Polsko, Estonsko, Belgie) tak, aby byly zastoupeny všechny výše zmíněné organizační modely⁶.

3.2 Zhodnocení centralizovaně a decentralizovaně organizovaných modelů

Všechny výše zmíněné modely organizací, které provozují informační infrastrukturu, poskytují tři základní služby – informační činnost, poradenství a konzultace a poskytování zpětné vazby poskytovateli finančních prostředků na činnost dané organizace. Služby poskytované národními informačními infrastrukturami jsou tedy do jisté míry identické a liší se pouze systémovým či organizačním uspořádáním.

Jednotlivé modely informační infrastruktury se však více či méně přibližují jejich hlavní charakteristice – centrální či decentralní organizační struktuře celého systému. Rozhodnutí o institucionalizaci konkrétního typu vychází spíše z organizace národního inovačního systému v dané zemi a z geografické rozlohy země. Mezi jednotlivými modely informační infrastruktury a jejich systémem organizace však nejsou jasně vymezené hranice. Každý typ vykazuje specifické silné a slabé stránky.

Centrálně organizované systémy informační infrastruktury jsou často institucionalizované v geograficky malých a středně velkých zemích. Silnou stránkou těchto systémů jsou zejména pevné vazby koordinátora systému (a často i jeho jednotlivých pracovníků) na orgány a instituce, které zajišťují řízení národního inovačního systému v dané zemi a na orgány, které se dlouhodobě zabývají formováním ERA v dané zemi. Centrálně organizované systémy informační infrastruktury mají oproti decentralizovaným výrazně nižší provozní náklady, jelikož ze své podstaty nevyžadují zřizování externích kapacit. Zároveň je z hlediska silnější pozice koordinátora informační infrastruktury (a jeho přímé vazby na orgány poskytující finanční podporu) zajištěno stabilní financování celého systému.

Hlavním obecným (jednotlivé modely se parciálně liší) nedostatkem centrálně řízené informační infrastruktury je zejména nižší míra flexibility celého systému, která vyplývá z toho, že jednotliví pracovníci informační infrastruktury poskytují služby pouze na částečný úvazek. Tento stav často zabraňuje těmto pracovníkům, z důvodu jiných pracovních povinností, nadále rozvíjet svou expertízu. Jako další slabou stránku centrálně řízeného modelu lze vnímat větší vzdálenost mezi příjemci informačních služeb a místem jejich poskytování. Jako systémová nevýhoda centrálně řízené informační infrastruktury se může projevit i určitá míra monopolizace postavení organizace v národním systému podpory VaVaI a absence zpětné vazby, díky čemuž může dojít k jistému zpomalení rozvoje a menší efektivitě poskytovaných služeb.

Decentralizovaně organizovaná informační infrastruktura je často využívána v geograficky rozlehlých zemích nebo v zemích, které tvoří federaci různých forem autonomních celků. Tento model informační infrastruktury je řízen koordinátorem, který je zpravidla odpovědný

⁶ Podrobný popis jednotlivých modelů informační infrastruktury je uveden v Příloze 1

příslušnému federálnímu ministerstvu. Výkonnou činnost informační infrastruktury následně zajišťují pracovníci, kteří jsou zaměstnanci externích organizací (zvláště veřejných výzkumných institucí a univerzit). Silnou stránkou takto nastaveného modelu organizace informační infrastruktury je jeho schopnost efektivně regionálně pokrýt poptávku po informačních a konzultačních službách a zároveň přímá vazba koordinátora celého systému k řídicím a rozhodovacím strukturám v oblasti národního systému VaVal a v oblasti ERA. Jako zřejmá výhoda struktury regionálních pracovišť informační infrastruktury je také její geografická i zájmová blízkost lokálním výzkumným organizacím a MSP, které v takto řízeném systému častěji využívají poskytované služby.

Hlavní nevýhoda decentralizované organizace informační infrastruktury spočívá v nedostatečném zajištění stejné úrovně kvality poskytovaných informačních a konzultačních služeb v jednotlivých regionech, popř. institucích. Určité provozní problémy lze také spatřovat ve financování jednotlivých pracovníků informační infrastruktury. Finanční náklady na jejich činnost jsou zpravidla hrazeny mateřskými institucemi. Tento stav je nutné dobře smluvně upravit, aby každý pracovník informační infrastruktury měl stejné pracovní podmínky a ohodnocení. Jako další nevýhodu decentralizačně organizované informační infrastruktury lze uvést možnost vzniku střetu zájmů mezi systémově poskytovanými službami informační infrastruktury a institucionálními zájmy mateřské organizace, ve které je zaměstnán pracovník informační infrastruktury. V tomto případě může tento pracovník podávat mateřské instituci s určitým časovým předstihem, čímž může tuto instituci zvýhodňovat.

Silné a slabé stránky centrálně a decentralizačně organizované informační infrastruktury se často prolínají a jsou závislé i na formě poskytovatele jejich služeb. Blíže specifikované výhody a nevýhody jednotlivých modelů jsou popsány u každého zmíněného modelu v Příloze 1.

Systém informační infrastruktury v České republice se strukturou a organizací nejvíce blíží modelu projektové organizace veřejného typu. Lze říci, že forma organizace a řízení systému informační infrastruktury v ČR je, vzhledem ke geografické rozloze země a systému řízení NIS, zvolena vhodně. Vytvořená síť subjektů, které jsou do informační infrastruktury zapojeny, vykazují značnou míru decentralizace svých činností. Vzhledem k formě řízení informační infrastruktury je zajištěna eliminace možného střetu zájmů jejího provozovatele při koordinaci její činnosti a NKO není při své činnosti oproti ostatním VO zvýhodňována. Výhodou systému je výrazné zapojení NCP do budování VaVal v ČR a rozvoje ERA, a to prostřednictvím poradenství poskytovaném poskytovateli veřejných prostředků na rozvoj informační infrastruktury a jiným rozhodovacím orgánům. Doporučení pro zlepšení poskytovaných služeb a pro řízení systému informační infrastruktury je uvedeno v následující kapitole.

4 Doporučení

4.1 Východiska pro doporučení

Současné uspořádání národní informační infrastruktury pro mezinárodní spolupráci ve VaVal odráží zaměření dvou hlavních evropských nástrojů na podporu VaV, transferu znalostí a inovačního podnikání. Zatímco síť NINET se orientuje na služby pro evropský VaV (zejm. pro 7. rámcový program), síť EEN poskytuje komplexní služby pro rozvoj inovačního podnikání, včetně podpůrných služeb k programu CIP. Pro období 2014 – 2020 se však předpokládá určitý posun v zaměření těchto dvou hlavních nástrojů na podporu VaVal z evropské úrovně. Nový rámcový program EU pro výzkum a inovace – Horizont 2020 bude kromě podpory VaV klást důraz také na posílení inovací a bude integrovat část podpory inovačních aktivit, která byla dosud poskytována z programu CIP. Vedle toho zde bude existovat program pro konkurenceschopnost podniků a MSP (COSME) zaměřený na zlepšení přístupu MSP k finančním zdrojům pro inovace. Zvýšený důraz kladený v programu Horizont 2020 na inovace bude mít vliv na nové nastavení služeb informační infrastruktury tak, aby byla zachována vnitřní integrita poskytovaných služeb pro jednotlivé cílové skupiny a zároveň nedocházelo k neefektivnímu poskytování stejných služeb oběma prvky národní informační infrastruktury (tj. sítě NINET i EEN).

Vzhledem k větší míře komplexity připravovaného programu Horizont 2020 lze předpokládat poptávku po souhrnných podpůrných službách, které se budou primárně dotýkat oblasti vyhledávání projektových partnerů, poradenství v oblasti managementu a administrativy, poradenství v ekonomických a finančních otázkách, poradenství v otázkách ochrany duševního vlastnictví i služeb týkajících se uplatnění a zhodnocení dosažených výzkumných výsledků. Takto komplexní podpora na profesionální úrovni vyžaduje silnou, stabilní a dobře koordinovanou infrastrukturu, která ji dokáže v plném rozsahu zaštitit nejen znalostně, ale i organizačně a metodicky, a která se dokáže postarat také o její další strategický rozvoj ve střednědobém i dlouhodobém výhledu.

Se zavedením programu Horizont 2020 lze očekávat zvýšené nároky na činnost jednotlivých NCP, širší rozsah jejich aktivit a poskytovaných služeb a potřebu spolupráce s větším množstvím subjektů. Zvýšený důraz na podporu inovací v programu Horizont 2020 bude vyžadovat vyšší koordinaci spolupráce mezi jednotlivými NCP a ostatními sítěmi, které se zaměřují na podporu výzkumu a inovací, zejména se členy sítě EEN. Vzhledem k rostoucí míře internacionalizace výzkumných aktivit bude nutné posílit roli mezinárodních kontaktů a mezinárodní spolupráce jednotlivých NCP v zemích EU (a přidružených zemích). Z tohoto důvodu bude také účelné systémově zapojit jednotlivé NCP do národních a evropských výzkumných a technologických platforem. Využívání aktuálních informací z technologických platforem může přinést potencionálním účastníkům v mezinárodních výzkumných projektech další cenné poznatky a nové pracovní kontakty.

Síť EEN bude i v příštím programovacím období hrát důležitou úlohu v podpoře MSP a jejich expanzi na evropské a globální trhy. Vzhledem k integrovanému přístupu EK k podpoře MSP by měla EEN fungovat jako jediné správní/kontaktní místo pro podporu MSP v novém programovacím období.

Tyto systémové změny v orientaci evropské politiky na podporu VaVal jsou důležitým východiskem pro následující doporučení směřující k zefektivnění informační infrastruktury pro mezinárodní spolupráci ve VaVal v ČR.

4.2 Pozice informační infrastruktury v systému výzkumu, vývoje a inovací

České organizace na podporu mezinárodní spolupráce ve VaV se staly během doby své existence respektovanými institucemi v oblasti informačních a odborných konzultačních služeb

pro rámcové programy (RP) a inovační podnikání, které využívají nejen subjekty z výzkumné a aplikační sféry, pro něž jsou služby primárně určeny, ale také státní správa při svém aktivním přístupu k formování Evropského výzkumného prostoru. Služby informační infrastruktury v ČR zahrnují zejména činnosti informační, školicí, konzultační, publikační a dále analyticko-monitorovací činnost, která se vztahuje k účasti ČR v RP. Inovační infrastruktura disponuje týmem zkušených odborníků, kteří jsou sami zapojeni do řady projektů RP a mají tak vlastní praktické zkušenosti s administrací projektů rámcového programu a jsou integrováni do evropské sítě národních kontaktních pracovníků a členů sítě EEN.

Doporučení:

1. Řízení informační infrastruktury směrem ke strategickým cílům ČR v oblasti VaVal

Národní orgány řízení ERA (v ČR MŠMT) mají stále silnější pozici při rozhodování o jeho budoucím rozvoji. S ohledem na úzkou vazbu pracovníků informační infrastruktury na jednotlivé cílové skupiny politik souvisejících s rozvojem ERA je proto účelné i nadále podporovat zapojování pracovníků informační infrastruktury do pracovních skupin, které připravují podklady pro oficiální pozice a stanoviska ČR k ERA podle požadavků MŠMT. Vhodné by bylo i další prohlubování spolupráce pracovníků informační infrastruktury s delegáty programových výborů pro jednotlivé tematické priority RP. Účast pracovníků informační infrastruktury na zasedáních programových výborů umožňuje rychlý přenos informací o zaměření připravovaných výzev v rámci RP a zároveň umožňuje jejich ovlivnění ze strany ČR tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám a stanoveným výzkumným prioritám ČR.

2. Posilování participace na tvorbě rozvojových strategií VO v oblasti mezinárodní spolupráce

Institute informační infrastruktury mohou nabízet konzultační služby v oblasti tvorby a organizace strategií mezinárodní spolupráce na jednotlivých výzkumných organizacích, které získávají pro svou činnost významnou institucionální podporu ze státního rozpočtu. Je však zřejmé, že iniciace této činnosti je především na straně výzkumných organizací.

3. Posilování vazeb informační infrastruktury na nově vybudované výzkumné kapacity

Příležitostí pro rozšíření služeb sítě informační infrastruktury je aktivní budování kooperačních vazeb na projekty podporující vznik nových výzkumných kapacit (zejména z OP VaVpl). Pro nově vybudované výzkumné kapacity bude zapojení do mezinárodní výzkumné spolupráce jednou z klíčových aktivit. Již nyní existuje poptávka těchto kapacit po specifických informačních a konzultačních akcích, uskutečněných přímo na předeměných pracovištích, a to pro manažery i vědecké pracovníky budovaných center. Přínosem spolupráce s pracovníky informační infrastruktury bude pro nově budované kapacity zejména dlouhodobá zkušenost pracovníků informační infrastruktury s prací s klienty ze všech sfér VaVal (univerzity, výzkumné ústavy, firmy, státní správa), detailní znalosti i praktická zkušenost s vlastní účastí v mezinárodních výzkumných projektech a možnost využití existujících vazeb pracovníků informační infrastruktury na Evropskou komisi a na jiné partnerské zahraniční organizace.

Jako vhodný krok se také jeví vytvoření vazeb informační infrastruktury na nově budované grantové kanceláře, které si řada pracovišť VaV zřizuje (např. s podporou programu OP VK) s cílem poskytovat administrativně – manažerskou podporu výzkumným týmům na pracovišti při přípravě, podávání a řízení národních a mezinárodních výzkumných projektů. Vzhledem ke skutečnosti, že v některých případech jsou příjemci podpory z programu EUPRO také příjemci podpory pro budování grantových kanceláří z OP VK, lze účinně posilovat rozsah a kvalitu služeb přímo na pracovištích příjemce. Zájem ze strany grantových kanceláří je např. o proškolení pracovníků v otázkách evropského výzkumu formou stáží, spolupráce při přípravě odborné náplně informačních a školicích akcí apod.

4.3 Organizace a systém financování informační infrastruktury

Jak bylo popsáno výše, v současné době je informační infrastruktura tvořena dvěma hlavními sítěmi – sítí NINET a sítí EEN. Tyto dvě sítě sledují poněkud odlišné cíle, nicméně jejich aktivity nesou společné prvky. Proto je účelné, aby tyto sítě mezi sebou úzce spolupracovaly, vzájemně koordinovaly své aktivity a doplňovaly se. V ČR jsou pro tuto spolupráci vytvořeny dobré předpoklady, neboť koordinace obou sítí je svěřena stejné instituci. Potřeba užšího provázání aktivit obou sítí bude silnit se zahájením implementace nového programu Horizont 2020, kde se podpora výzkumu a vývoje více než v dosavadních rámcových programech prolíná s podporou inovací. Rozdělené financování sítě NINET (MŠMT) a sítě EEN (EK a MPO) nevytváří žádnou překážku pro koordinaci činností těchto sítí a je plně vyhovující.

Doporučení:

1. Vytvoření formální struktury sítě NINET s jedním koordinačním subjektem

Z hlediska vnitřní organizace sítě NINET lze doporučit především vytvoření formálnější struktury, kde za činnost této sítě bude explicitně odpovídat jeden koordinátor (dosud byla tato role svěřena spíše neformálně NKO). Sít NINET by tak do budoucna měla fungovat jako konsorcium partnerů poskytujících služby informační infrastruktury na národní, regionální a oborové úrovni. Tento model (podobný fungování sítě EEN) spočívající v přímé koordinaci činností realizovaných jednotlivými subjekty informační infrastruktury má nesporné výhody pro cílové subjekty i pro poskytovatele podpory.

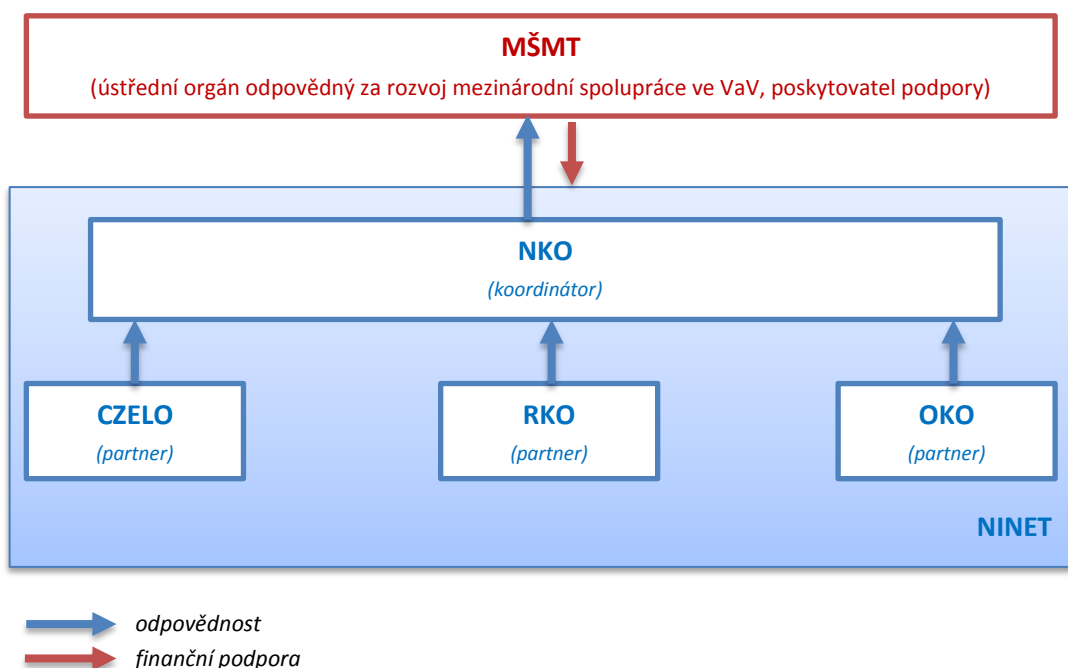
Výhodou přímé koordinace aktivit jednotlivých subjektů informační infrastruktury pro cílové subjekty je efektivní šíření obecnějších informací o programech, výzvách a podmínkách pro zapojení do mezinárodní spolupráce ve VaVal. Zefektivnění poskytování těchto plošných informačních služeb vytvoří podmínky pro individuální přístup subjektů informační infrastruktury k jednotlivým výzkumným subjektům. Poskytované služby tak budou moci být více adresné a cílené na potřeby konkrétních výzkumných týmů či projektů. Současně tento model výrazně sníží riziko duplicitního oslovování a kontaktování cílových subjektů poskytovateli informačních služeb.

Poskytovateli podpory usnadní vytvoření informační sítě NINET na bázi konsorcia koordinovaného jedním subjektem kontrolu plnění cílů stanovených v podmínkách pro poskytnutí podpory a sníží administrativu spojenou s touto kontrolou. Činnost informační infrastruktury bude reportována poskytovateli v pravidelných intervalech koordinátorem konsorcia, který bude rovněž odpovídat za efektivní řízení projektu a naplnění stanovených cílů. Poskytovatel tak bude moci jednodušeji vyhodnotit, zda poskytované služby odpovídají aktuálním potřebám výzkumné sféry a zda efektivně napomáhají zapojení výzkumných týmů do projektů mezinárodní spolupráce v rámci ERA.

Model financování konsorciálně uspořádané sítě NINET by měl odpovídat obdobným projektům, do kterých je zapojeno více partnerů (např. většina projektů 7. RP). Vůči poskytovateli podpory by měl za konsorcium vystupovat koordinátor, se kterým by byla uzavřena smlouva o poskytnutí podpory. Součástí této smlouvy by měla být konsorciální dohoda mezi koordinátorem a jednotlivými dalšími subjekty informační infrastruktury, kde by byla upravena vzájemná práva a povinnosti, včetně části podpory připadající na jednotlivé partnery. Navrhovaný model řízení a financování sítě NINET je schematicky znázorněn na následujícím obrázku.

Řízení a financování sítě EEN, která tvoří druhý pilíř informační infrastruktury, lze považovat v současné podobě za v zásadě vyhovující.

Obrázek 3: Schéma navrhovaného modelu „řízení“ a financování aktivit sítě NINET

2. Koordinace sítí NINET, EEN a infrastruktury CZERA

V důsledku těsnější integrace aktivit Evropské komise na podporu spolupráce ve VaV, která se odrazila i ve struktuře nového rámcového programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 a programu COSME, je nezbytné úžeji koordinovat podpůrné informační a konzultační služby poskytované organizacemi sítě NINET, sítě EEN a infrastruktury CZERA. Intenzivnější koordinace bude potřeba také na úrovni resortů MŠMT a MPO, které rozvoj těchto služeb podporují.

Do budoucna navrhujeme zachovat současný systém financování, kdy podpůrné aktivity pro zapojování do programu Horizont 2020 budou zajišťovány organizacemi sítě NINET financované z prostředků MŠMT. Přestože část programu Horizont 2020 směřuje k podpoře VaV v MSP, nedoporučujeme vzhledem k jednotným finančním, právním a administrativním otázkám spojených s účastí v tomto programu, tříštit podporu informačních a konzultačních služeb k programu Horizont 2020 mezi dva poskytovatele. Zároveň doporučujeme (v souladu s opatřením NP VaV) nadále podporovat rozvoj služeb pro MSP poskytovaných sítí EEN. Tato podpora by měla být nadále poskytována z prostředků MPO a Evropské komise (DG Enterprise and Industry). Integračním prvkem mezi aktivitami sítí NINET a EEN by měla být infrastruktura CZERA, která bude tvořit páteř informační infrastruktury pro rozvoj mezinárodní spolupráce v Evropském výzkumném prostoru.

Důvodem pro zachování stávajícího modelu odděleného financování aktivit sítě EEN a NINET jsou poněkud odlišné cíle, které tyto sítě sledují. Zatímco aktivity sítě NINET směřují k intenzivnímu a efektivnímu zapojování českých výzkumných týmů do evropských programů mezinárodní spolupráce, hlavním cílem činnosti sítě EEN je rozvoj inovačního podnikání na národní a mezinárodní úrovni. Vedle toho cíle infrastruktury CZERA jsou širší a směřují k posilování a rozvoji celého Evropského výzkumného prostoru (program Horizont 2020 je v této souvislosti jen jedním z nástrojů ERA) a aktivní účasti ČR v procesu tohoto rozvoje.

3. Vytvoření skupiny pro usměrňování aktivit informační infrastruktury

Je zřejmé, že činnosti obou sítí a infrastruktury CZERA se navzájem doplňují a vzájemně na sebe navazují. Lze také očekávat, že komplexní služby sítě EEN zaměřené na rozvoj inovačního podnikání budou obsahovat informační a konzultační služby k části programu Horizont 2020 a naopak služby k některým podpůrným aktivitám programu Horizont 2020 budou přispívat k rozvoji prostředí pro inovační podnikání. Proto doporučujeme vytvořit koordinační skupinu složenou ze zástupců MPO, MŠMT, infrastruktury CZERA, koordinátora sítě NINET a koordinátora sítě EEN, která bude pravidelně diskutovat a koncepčně usměrňovat zaměření aktivit jednotlivých prvků informační infrastruktury.

4.4 Poskytované služby

Informační infrastruktura v ČR poskytuje v porovnání s dalšími zeměmi EU standardní portfolio služeb. Největší podíl na poskytovaných službách představuje šíření obecných informací a osvěty o možnostech českých týmů k zapojení do mezinárodní výzkumné spolupráce. Nejdůležitějším prostředkem pro poskytování této služby je pořádání informačních dnů pro odbornou veřejnost, aktualizace webových stránek a šíření informačních bulletinů a tematicky zaměřených publikací. Velký důraz klade informační infrastruktura na poskytování poradenství a konzultací, a to v různých formátech (osobní, skupinové). Nejčastějším způsobem však jsou individuální konzultace, které naplňují konkrétní požadavky klientů. Skupinové poradenství je provozováno ve formě diskuzních seminářů, specializovaných školení a workshopů na předem vybrané téma. Psaní návrhů projektů a aktivní účast v projektovém konsorciu konzultovaných projektů není běžně informační infrastrukturou v ČR poskytována.

Vzhledem k regionálnímu a oborovému rozložení lze považovat dostupnost a rozsah služeb informačních služeb za plně vyhovující. Díky své organizační struktuře (RKO, regionální partneři EEN) dosahuje informační infrastruktura blízkého kontaktu se svými klienty z výzkumné i aplikační sféry.

Doporučení:

1. Další vývoj jednotného webového rozhraní NINET a EEN a jiných informačních materiálů

Vzhledem k plánovanému budoucímu vývoji podpory evropské mezinárodní spolupráce a růstu komplexity a provázanosti výzkumných a inovačních aktivit napříč výzkumnou a aplikační sférou bude přínosné sjednotit formát a aktualizace webových stránek poskytovatelů informačních a konzultačních služeb. Jedná se zejména o webové rozhraní využívané NKO, RKO, NKO a EEN. Aktualizace informací poskytované jednotlivými pracovníky informační infrastruktury by měly být přístupné také pracovníkům ostatních subjektů celé sítě a měly by být zveřejňovány na jednom místě. Pro rychlejší kontakt mezi jednotlivými pracovníky sítě z různých regionů a k jejich provázanější spolupráci by měl sloužit intranet. Jako vhodné se jeví využití nástroje, který by umožnil eliminaci duplicitních informací (funkce wiki, jednotné úložiště dokumentů a informací).

Aktuální a uživatelsky přívětivý web by měl být schopen postupně nahrazovat skupinové konzultace a pracovní semináře, čímž by umožnil pracovníkům informační infrastruktury soustředit se na ostatní činnosti (zejména na cílené individuální konzultace).

2. Společné plánování informačních akcí

Informační akce by měly být i nadále plánovány s dostatečným časovým předstihem vůči období, ve kterém EK vyhláší nové výzvy k předkládání návrhů projektů. Současnou praxi pořádání méně frekventovaných a více obsáhlých informačních dnů s relativně vysokým počtem účastníků by bylo vhodné nahradit větším počtem tematicky zaměřených informačních dnů, a to i v rámci jednotlivých oblastí RP. Tematicky specializované informační dny by byly zaměřeny na užší a odborněji zaměřenou cílovou skupinou žadatelů o konkrétní informace. Je však třeba poznamenat, že dílčí změny v pořádání tematických akcí uspořádaných na základě poptávky klientů již probíhají.

Doporučujeme spojit informační akce jednotlivých členů sítě NINET a EEN. Vzhledem k nově plánovým iniciativám (Horizont 2020 a COSME) je žádoucí, aby se jednotlivých informačních dnů účastnili zástupci subjektů výzkumné i aplikační sféry.

3. Větší zaměření na individuální konzultace

Vzhledem ke stále se zvyšující složitosti výzkumných témat (z hlediska obsahu i využívaných výzkumných postupů) i organizačního zjištění podpory mezinárodních výzkumných aktivit doporučujeme větší zaměření pracovníků informační infrastruktury na individuálně pojaté konzultační a poradenské služby. Vyšší složitost odborných znalostí však vyžaduje vyšší expertízu pracovníků informační infrastruktury. V tomto smyslu by bylo vhodné při nově vyhlášené výzvě oslovit potenciální klienty a uspořádat tematické workshopy s účastí externího odborníka na danou oblast (domácího či zahraničního).

4. Přesun od rozsáhlého poskytování informací k cíleným službám a aktivní spolupráce s významnými subjekty VaVal

Kvalitativní posun od předávání obecněji pojatých informací k poskytování komplexních a cílených služeb jasně definovaným subjektům vychází z organizačního modelu české informační infrastruktury. Její zaměstnanci pracují z větší části na hlavní pracovní úvazek (zejména pracovníci zaměstnání v NKO a EEN), který dovoluje relativně vyšší flexibilitu aktivit a zároveň zabezpečuje rozsáhlou expertízu v provozovaných službách. Doporučujeme rozvíjet takový model poskytovaných služeb, který bude zaměřen na užší kontakt s významnými klienty z výzkumné a aplikační sféry, kteří disponují silným výzkumným a inovačním potenciálem. Průběžná spolupráce s takto definovanými partnery se může projevit i ve zvýšené míře úspěšnosti českých týmů, které budou přebírat roli koordinátorů výzkumných projektů.

Soustavná spolupráce a konzultace s významnými výzkumnými a inovačními subjekty bude prohlubovat jejich zkušenosti s přípravou multipartnerských projektů i doposud nedostatečnou manažersko-administrativní podporu těchto projektů na straně samotných institucí. Jedná se o systémové nastavení služeb, které nicméně úzce souvisí s růstem kvality národního inovačního systému.

Nutné je v tomto smyslu průběžně monitorovat hlavní cílové skupiny, které žádají o služby informační infrastruktury.

5. Sdílení informací s technologickými platformami a klastrovými iniciativami

Vzhledem ke specifičtějšímu zaměření plánovaného programovacího období je nutné ze strany informační infrastruktury úzeji spolupracovat se současnými technologickými platformami a klastrovými iniciativami na národní i evropské úrovni. Šířením důležitých informací a projektových příležitostí může informační infrastruktura naplňovat strategii přizpůsobení svých služeb klíčovým výzkumným a inovačním subjektům. V tomto ohledu doporučujeme podpořit úsilí zejména u OKO, které disponují zkušenostmi a znalostmi, které specificky doplňují portfolio specifických služeb informační infrastruktury. Společné aktivity informační infrastruktury, technologických platforem a klastrů by měly prohloubit mezinárodní výzkumnou spolupráci a tím přispět k růstu inovačního potenciálu ČR.

4.5 Hodnocení systému informační infrastruktury

Program EUPRO, pomocí kterého je financován provoz sítě NINET, není standardním programem VaV, který by se zaměřoval na podporu čistě výzkumných a vývojových činností, a jenž by vedl k vytváření výsledků VaV. Obdobná situace nastává při financování sítě EEN ze zdrojů MPO a EK. Místo toho jsou podporovány projekty, které poskytují informační a poradenské služby pro výzkumníky a inovační subjekty, aby se tito mohli ve větší míře zapojovat do mezinárodních výzkumných projektů. Vzhledem k této skutečnosti je nutné

zavést takový způsob hodnocení informační infrastruktury, který zohlední výše naznačená specifika. K hodnocení činnosti informační infrastruktury je možné využít několik přístupů.

Hodnocení informační infrastruktury vycházející ze smlouvy s poskytovatelem finančních prostředků

Tento přístup je zaměřen na hodnocení dosažení předem stanovených cílů, které jsou obsaženy ve smlouvě o poskytnutí finančních prostředků pro informační infrastrukturu. Jako problematické se však jeví nalézt konkrétní, měřitelné, relevantní, ekonomické a hlavně jednoznačně definované ukazatele pro měření kvality služeb a výkonu informační infrastruktury. V praxi se pak velmi často využívají zástupné ukazatele pro měření výkonu informační infrastruktury, např. počet pořádaných akcí, počet účastníků na akcích, počet poskytnutých konzultací, počet úspěšných vyhledávání projektových partnerů, počet pravidelně oslovovaných klientů apod.

Pravidelné hodnocení dosažených stanovených cílů je prováděno na základě standardizovaných zpráv o činnosti, které koordinátor informační infrastruktury předává poskytovateli finančních prostředků.

Průběžné monitorování vybraných výkonových ukazatelů

Tento přístup je v praxi komplementárně využíván k předchozímu modelu zjišťování kvality informační infrastruktury. Pro využití průběžného monitorování vybraných ukazatelů informační infrastruktury je nutné tyto přesně definovat a je třeba zajistit průběžné shromažďování relevantních dat. Ukazatele jsou obdobné jako u předchozího modelu, v praxi jsou často využívány ukazatele počtu poskytnutých konzultací, počet provedených projektových návrhů, počet oslovovaných klientů apod.

Monitorování provádí pracovníci informační infrastruktury sami. Hodnoty kvalitativních ukazatelů jsou zjišťovány pomocí dotazníkového šetření mezi klienty informační infrastruktury (zjišťování zpětné vazby). Jako přínosný se jeví příklad rakouské FFG, která monitoruje kvalitu svých služeb porovnáním počtu úspěšných předkladatelů projektových návrhů, kteří využili služeb informační infrastruktury s těmi, kteří služby informační infrastruktury nevyužívají.

Benchmarking

Tato metoda hodnocení kvality činností informační infrastruktury je relativně často využívána. Jako problém se však opět jeví nedostatek standardizovaných ukazatelů a relevantních dat. Benchmarking jednotlivých systémů informační infrastruktury se tak omezuje na kvantitativní hodnocení a srovnání výkonnosti mezi jednotlivými roky, které nedostatečně popisuje kvalitu poskytovaných služeb.

Evaluace provedená externím hodnotitelem

Evaluace informační infrastruktury provedená externím hodnotitelem se jeví jako jedno z nejlepších opatření pro zajištění hodnocení kvality jejích služeb. Externí evaluace celého systému informační infrastruktury provedená nezávislým zahraničním hodnotitelem do jisté míry eliminuje nemožnost porovnání služeb na národní úrovni, jelikož národní informační infrastruktura nepůsobí v konkurenčním prostředí a má ze své podstaty monopolní charakter.

Externí evaluace se mohou rozsahově a organizačně lišit. V praxi se provádějí buď průběžné evaluace, některé jsou prováděny ad-hoc. Nejčastěji je využívána kombinovaná metodika založená na dotazníkovém šetření, které je zaměřené na klienty informační infrastruktury a na vlastním hodnocení výkonových ukazatelů.

Doporučení:

1. Monitorování vybraných výkonových ukazatelů

Pro zjištění a udržení kvality poskytovaných služeb doporučujeme implementovat již navrženou metodiku pro hodnocení programu EUPRO. Metodika je zaměřena na:

- hodnocení naplnění cílů programu (aktivity podpořených projektů, účast českých subjektů v projektech RP),
- hodnocení výsledků programu (počet a druhy výsledků v jednotlivých projektech),
- hodnocení efektivity (finanční náročnost výsledků)
- hodnocení nepřímých dopadů (zvýšení kvality VaV v participujících institucích).

Monitorování by mělo na základě vyhodnocení dlouhodobě dosahovaných výsledků přinést posouzení a optimalizaci jednotlivých pracovišť výzkumné infrastruktury. Výsledky za jednotlivá pracoviště by měly být porovnány s reálnými náklady na jejich dosažení. Posouzeno by mělo být i dosažení kritické mezní kapacity, která umožní efektivní činnost informační infrastruktury.

2. Mezinárodní benchmarking

NKO každoročně publikuje zevrubnou analytickou studii o účasti českých týmů v RP a porovnává ji s účastí v ostatních členských zemích EU. Doporučujeme tuto analyticko-monitorovací činnost nadále posilovat a tím poskytovat zpětnou vazbu o účasti českých subjektů v RP státní správě a výzkumným institucím.

3. Externí evaluace

Konečně je třeba zvážit, aby vybudovanou národní informační infrastrukturu zhodnotil specializovaný nezávislý hodnotitel, který by posoudil komplexně informační systém v návaznosti na funkce obdobných informačních systémů budovaných v zahraničí.

Příloha 1 – Zahraniční modely informační infrastruktury

A) Vnitřní organizace ministerstva

V rámci tohoto modelu informační infrastruktury poskytují informace o možnostech účasti v evropských a mezinárodních výzkumných programech státní zaměstnanci, kteří pracují na konkrétním ministerstvu. Informační a konzultační služby vykonávají tito zaměstnanci ve většině případů pouze na částečný úvazek. Příkladem takového modelu informační infrastruktury je systém implementovaný ve Slovinsku, kde jako centrální kontaktní a informační místo slouží Oddělení pro technologie Ministerstva pro vysoké školy, vědu a technologie.

Hlavní výhodou vysoce centralizovaného systému informační infrastruktury jsou především nízké provozní náklady (není třeba zřizovat externí informační a poradenské kapacity). Náklady na služby poskytované tímto typem organizace je obecně možné zahrnout do rozpočtových prostředků ministerstva. Ministerstvo tak rozšiřuje svou působnost o aktivity tzv. národních kontaktních bodů (NCP), pracovníci však pracují pouze na částečný úvazek a při informačních aktivitách zastávají i další agendy spojené s mateřskou institucí. Další výhodou takto řízené organizace je blízkost a kooperace mezi informační infrastrukturou a orgány, které zajišťují podporu Evropského výzkumného prostoru (ERA), která je obvykle vykonávána stejným orgánem státní správy. Často jsou tyto dvě funkce spojovány a vykonává je jedno oddělení.

Neexistence specializovaných pracovníků, kteří se věnují výhradně informační činnosti a konzultačním službám v oblasti mezinárodní výzkumné spolupráce, je hlavní nevýhodou takového modelu informační infrastruktury. Pracovníci se nemohou informační a konzultační činnosti věnovat na plný úvazek a musí plnit další pracovní povinnosti. Většinou tedy tento model informační infrastruktury není příliš flexibilní a musí se často potýkat s relativně vysokou byrokratickou zátěží. Nevýhodou tohoto modelu informační infrastruktury je také, zvláště v případě geograficky velkých zemí, relativně velká vzdálenost organizace od příjemců informačních služeb.

Slovinsko

Počet NCP		22
Zřizovatel		Ministry of Higher Education, Science and Technology
	Typ organizace	Orgán státní správy
	Vazby na vládu	Velmi silné
Struktura systému NCP	Geografická	Centralizovaná
	Organizační	Centralizovaná s detašovanými pracovišti
Roční rozpočet (EUR)		Není specifikováno
Zdroje podle poskytovatele	Vláda	90 %
	Regionální samosprávy	0 %
	Vlastní zdroje	0 %
	EU	10 %
	Ostatní mezinárodní	0 %
	Ostatní	0 %
Poskytování služeb	Zdarma	Všechny
	Zpoplatněné	Žádné

Struktura

Slovinský systém informační infrastruktury je zřízen Ministerstvem pro vysoké školy, vědu a technologie (MHEST). Ministerstvo má obdobné kompetence jako MŠMT ČR. Organizačně je

systém NCP centralizován, některé oblasti NCP (zdraví, vesmír, energetika, doprava, regiony) však zabezpečují pracovníci z jiných institucí, nejčastěji ostatních ministerstev, které jsou zodpovědné za oblasti, ve kterých jsou NCP aktivní. Dva NCP pracují v akademické sféře (mají na starosti část programu EURATOM). Většina slovinských NCP pokrývá jeden tematický program 7. RP (ve třech případech má jeden NCP na starosti více programů).

NCP pro tematický program regiony pracuje v mezinárodní neziskové organizaci přispívající k prohloubení spolupráce slovinské výzkumné a aplikační sféry s evropskými institucemi v Bruselu (Slovenian Business and Research Association⁷).

Takto organizovaný systém byl ve Slovinsku zaveden na začátku 7. Rámcového programu (RP). Před zahájením 7. RP byl systém NCP ještě více centralizovaný, všichni pracovníci byli zaměstnanci MHEST. Důvodem pro změnu byl zejména nedostatek kvalifikovaných odborníků na MHEST, kteří by byli schopni pokrýt všechny oblasti nového rámcového programu. Při výběru vhodných kandidátů na pozici NCP byly nejdůležitějším kritériem jejich odborné znalosti, dřívější zkušenosti z aktivit v 6. RP a manažerské dovednosti.

Služby informační infrastruktury

Aktivity informační infrastruktury v oblasti programů evropské a mezinárodní spolupráce pokrývají všechny standardní služby, které vyžadují potenciální zájemci o účast v těchto programech. Nejčastěji poskytované služby jsou uvedeny v následující tabulce.

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	2
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	4
Zpracování návrhu projektu	5
Spolupráce s MSP	5
Účast v projektech 7.RP	2
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	1
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	2

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Informační infrastruktura ve Slovinsku neadministruje žádný program financování podpory účasti výzkumných týmů v projektech mezinárodní spolupráce, nicméně jednotliví NCP jsou do této činnosti zapojeni v rámci svých úvazků na svých mateřských institucích, a to zejména v rámci přípravy a implementace přidělování veřejných prostředků na výzkum a mezinárodní spolupráci výzkumným organizacím. V následující tabulce jsou uvedeny nejčastěji užívané formy šíření informací a práce NCP.

Nástroje využívané NCP

Informační dny	3
Semináře, workshopy	4
Informační zpravodaje (newsletters)	5
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	4
Individuální konzultace	2
Skupinové konzultace	4
Telefonické konzultace	2

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Porovnáním údajů z obou tabulek je zřejmé, že systém informační infrastruktury ve Slovinsku je výrazně orientován na šíření a poskytování informací o možnostech účasti výzkumných týmů v projektech mezinárodní výzkumné spolupráce. Zaměření informační infrastruktury na

⁷ <http://sbra.be/>

poskytování orientovaných a asistenčních služeb (zpracování projektových záměrů, účast v projektech, přímá spolupráce s MSP) není ve Slovinsku příliš rozšířeno. Zaměření aktivit NCP převážně na informační služby je pravděpodobně zapříčiněno tím, že většina NCP vykonává tuto činnost pouze na částečný úvazek.

Zajištění kvality služeb informační infrastruktury

Ve Slovinsku není zaveden žádný systém zabezpečování kvality poskytovaných služeb informační infrastruktury. Systém NCP nikdy nebyl předmětem interní či externí evaluace. Informační infrastruktura však pravidelně sleduje výsledky slovinských výzkumných týmů a jejich účast ve vyhlašovaných výzvách RP. To představuje relativně často využívaný nástroj hodnocení efektivity poskytovaných služeb informační infrastruktury.

Pozice NCP v národním systému VaVal

Zřizovatel systému informační infrastruktury, Ministerstvo pro vysoké školy, vědu a technologie (MHEST), řídí kromě informační infrastruktury i jiné aktivity spojené se systémem VaVal ve Slovinsku. Jedná se zejména o administraci programu COST a EUREKA. Jednotliví NCP jsou tak zapojeni i do ostatních programů a činností spojených s podporou VaVal.

Téměř všichni NCP jsou zároveň členové programových výborů⁸ 7. RP, kde působí jako odborní poradci pro konkrétní oblasti a zastupují na nich stanoviska MHEST, které je do této funkce jmenuje. Takto nastavený systém do jisté míry ulehčuje a zlepšuje koordinaci a součinnost programových výborů s běžnou pracovní náplní NCP a rozvíjí trend začlenění NCP do různých rozhodovacích orgánů na evropské i národní úrovni a postupné snižování podílu jejich každodenních informačních aktivit.

NCP ve Slovinsku jsou zároveň aktivní v informační činnosti o rozvoji a možnostech ERA. Tato funkce je sice oficiálně delegována na jiné zaměstnance MHEST, nicméně není zde nastaven žádný formální informační a koordinační systém na poskytování informací o ERA. V praxi jsou tak často NCP, kteří pracují i v programových výborech 7.RP, nejbližší informacím o otázkách souvisejících s činností ERA.

Hlavní charakteristiky systému

Systém je vhodný pro geograficky malé země s centrálně řízeným systémem VaVal.

- *Centralizovaný systém informační infrastruktury je v takto velké zemi účinnější, je lépe zajištěn tok informací a služeb.*
- *Vhodná je lokalizace všech NCP v rámci jedné organizace – rychlé sdílení a přenos informací*
- *NCP pracující na plný úvazek, každý pokrývá jednu tematickou oblast.*
- *Hlavními službami informační infrastruktury je šíření informací o možnostech zapojení do mezinárodní spolupráce, konzultace a pomoc s vypracováním projektových návrhů.*
- *Vzhledem k organizaci a řízení systému je zajištěno stabilní financování informační infrastruktury.*
- *Jsou prokázány silné vazby mezi NCP a členy programových výborů 7.RP.*

B) Organizace koordinována ministerstvem

Tento typ organizace má typický víceúrovňový charakter, kdy centrální úroveň řízení zaštiťuje příslušné ministerstvo, které koordinuje činnost informační infrastruktury a jejích zaměstnanců, kteří pracují v externích institucích, zvláště na univerzitách nebo veřejných

⁸ Programové výbory jsou zřízeny pro jednotlivé specifické programy a jejich priority a umožňují účast členských a asociovaných států na řízení programů: přípravu pracovního programu pro tematické priority a projednávání návrhů projektů.

výzkumných institucích (zpravidla financovaných daným ministerstvem). Příkladem může být systém aplikovaný v Řecku nebo Francii.

Hlavní výhodou tohoto typu organizace je schopnost regionálně pokrýt poptávku po službách poskytovaných informační infrastrukturou. Další výhodou je přítomnost koordinátora celého systému informační infrastruktury na příslušném ministerstvu a jeho přímá vazba na další národní infrastruktury, zejména na orgány pracující v oblasti ERA. Vzhledem k relativně vysoké míře decentralizace činností tohoto systému informační infrastruktury většinou koordinátor celé sítě pracuje na plný úvazek. Centrální orgán (ministerstvo) zároveň poskytuje finanční prostředky na cestovní náklady NCP, na propagaci sítě, na publikaci informační brožur apod. Mzdové prostředky jednotlivých NCP jsou pak hrazeny mateřskými institucemi, kde NCP působí (tyto instituce jsou však často financovány ze stejného ministerstva, které je koordinátorem informační infrastruktury).

Nevýhodou tohoto typu organizace systému infrastruktury je relativně vysoká pravděpodobnost nevyváženosti poskytovaných služeb různými NCP. Koordinátor systému nemá většinou personální kapacity ani finanční prostředky na sjednocení a následné zajišťování stejné úrovně kvality poskytovaných služeb. Další slabinou tohoto systému informační infrastruktury je nízká míra spolupráce s NCP se zástupci aplikační sféry (hlavním důvodem je absence veřejných prostředků pro financování MSP).

Francie

Počet NCP	Přibližně 130	
Zřizovatel	NCP jsou zaměstnání na 62 institucích (výzkumné instituce, univerzity, asociace, agentury apod.)	
	Typ organizace	Různé (podle hostitelské organizace od vládních po soukromé)
	Vazby na vládu	Střední (od koordinace s vládou až po supervizi Ministerstva školství a výzkumu)
Struktura systému NCP	Geografická	Decentralizovaná
	Organizační	Decentralizovaná
Roční rozpočet (EUR)		300.000 (rozpočet na další náklady a platy NCP jsou obvykle zahrnuty v jiných rozpočtech, např. v rozpočtu na vysoké školy)
Zdroje podle poskytovatele	Vláda	10 %
	Regionální samosprávy	0 %
	Vlastní zdroje	90 % (platy jsou poskytovány prostřednictvím hostitelské organizace)
	EU	0 %
	Ostatní mezinárodní	0 %
	Ostatní	0 %
Poskytování služeb	Zdarma	Všechny
	Zpoplatněné	Žádné

Struktura

Národní systém informační infrastruktury ve Francii je decentralizovaný, a to jak geograficky, tak organizačně. Hlavním koordinátorem systému je Ministerstvo pro vysoké školy a výzkumu (MESR) a jeho oddělení pro evropské a mezinárodní záležitosti, které vykonává činnost koordinátora informační infrastruktury ve Francii⁹. Pro každou tematickou oblast (v rámci 7. RP) je jmenována hlavní odpovědná/kontaktní osoba. Ta spolupracuje se sítí dalších NCP, kteří se věnují podobné problematice v různých regionech, nebo kteří mají odpovědnost za související tematické oblasti. Jednotliví NCP jsou organizováni jako sdružení zástupců soukromé i veřejné sféry. Důvodem pro zavedení tohoto systému bylo zejména zajištění lepší dostupnosti služeb, zajištění odborného pokrytí všech témat napříč sektory a napříč jednotlivými institucemi. Tímto systémem, který poskytuje alternativní dostupnost informačních služeb, je efektivně dosaženo snižování nákladů (MESR na systém NCP vynakládá zejména náklady na cestování) a možné prosazování vlastních zájmů v rámci témat 7. PR na jednotlivých institucích.

Pracovníci informační infrastruktury ve Francii musí mít podrobnou znalost prostředí RP a musí mít zkušenosti z výzkumu a vývoje (účast v projektu 7. RP, nebo výzkumná či vzdělávací praxe na univerzitě). NCP bez výzkumné praxe jsou vnímáni spíše jako výzkumní manažeři, což je z důvodů možných konfliktů zájmů nežádoucí.

Služby informační infrastruktury

Francouzská informační infrastruktura poskytuje potenciálním účastníkům v projektech RP širokou škálu služeb. Nejčastěji poskytovanou službou je poskytování informací a konzultací pro zájemce o účast v projektech RP. Spolupráce jednotlivých NCP se zástupci politické sféry je na relativně nízké úrovni.

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	1
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	2
Zpracování návrhu projektu	5
Spolupráce s MSP	3
Účast v projektech 7.RP	2
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	4
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	4

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Hlavním nástrojem řízení systému, sdílení a výměny informací a aktivit je webové rozhraní <http://www.eurosfair.pr.d.fr/7pc/>. Na tomto webu se vyskytují hlavní informace pro koordinátora NCP a členy celého systému. Web je řízen MESR. Každý NCP má pak vlastní web a podílí se na poskytování ucelených informací pro společný portál.

Z klasických forem aktivit NCP jsou nejčastěji využívány informační dny, konzultace, vzdělávací workshopy. Několik NCP často využívá k šíření informací newsletter (doprava, energetika, sociální a humanitní vědy, životní prostředí apod.).

⁹ <http://www.enseignementsup-recherche.gouv.fr/cid24148/direction-generale-pour-la-recherche-et-l-innovation-d.g.r.i.html>
<http://www.eurosfair.pr.d.fr/7pc/pcn.php>

Nástroje využívané NCP

Informační dny	1
Semináře, workshopy	1
Informační zpravodaje (newsletters)	3
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	4
Individuální konzultace	3
Skupinové konzultace	4
Telefonické konzultace	2

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Zajištění kvality služeb informační infrastruktury

Systém zajištění, udržení a kontroly kvality poskytovaných služeb francouzské informační infrastruktury není v současné době zaveden. Oficiálně je možné hodnotit činnost jednotlivých NCP prostřednictvím jimi zveřejňovaných informací a návštěvností webových stránek informační infrastruktury. Samotný systém informační infrastruktury však dosud nebyl hodnocen. K tomu by však mělo dojít na konci 7. RP. K připravovanému hodnocení celého systému informační infrastruktury připravují všichni NCP závaznou zprávu o činnosti, která má jednotnou formu (připravené šablony) a zahrnuje následující hlavní kategorie:

- Poskytování informací potenciálním účastníkům v projektech mezinárodní spolupráce (informační dny, bulletiny, publikace apod.)
- Školení a pomoc při realizaci a řízení projektu
- Spolupráce s MESR a aktivní účast na programových výborech 7. RP
- Analytická činnost o účasti výzkumných týmů v projektech 7. RP a návrhy jejího zlepšení
- Zveřejňování informací EK (zejména oblast podpory iniciativ mobility výzkumných pracovníků)
- Další aktivity (účast na projektech, regionální spolupráce, technologické platformy, centra kompetence, spolupráce s jinými výzkumnými programy – COST, EUREKA, vyhledávání nových partnerů apod.).

Pozice NCP v národním systému VaVal

V roce 2010 proběhla ve Francii reorganizace systému NCP. V rámci této reorganizace byly vyjasněny kompetence všech subjektů, které se zapojují či spolupracují s národní informační infrastrukturou a s celým systémem VaVal. MESR má v současnosti zodpovědnost za strategické řízení informační infrastruktury výkonná činnost informační infrastruktury spadá pod nově vzniklé národní tematické skupiny (GTN), jejichž členy jsou všechny subjekty zapojené do činností informační infrastruktury. GTN umožňují díky participaci všech členů oba přístupy koordinace činnosti – shora je možné usměrňovat činnost informační infrastruktury (např.) na základě analýzy účasti francouzských týmů v konkrétních výzvách, na základě popisu silných a slabých stránek informační infrastruktury apod. Zdola lze její činnosti ovlivnit (např.) předkládáním nových témat, která je nutná zpracovávat do nových pracovních programů atd.

NCP obvykle mají relativně úzké vazby na členy programových výborů, kteří jsou zaměstnanci státní správy (většinou MESR a dalších ministerstev relevantních pro tematické oblasti RP). NCP se tak mohou přímo podílet na formulaci francouzské pozice k RP, která je oficiálně uveřejňována úřadem vlády.

NCP jsou zároveň detailně informováni o činnosti Rady pro konkurenceschopnost a jiných orgánů, které jsou aktivně zapojeny do činnosti v oblasti ERA (CREST, SFIC, ESFRI apod.). NCP se naopak neúčastní činností v rámci COST a bilaterální výzkumné spolupráce. NCP zabývající se podporou MSP, spolupracuje výrazně s členy Enterprise Europe Network a EUREKA.

Hlavní charakteristiky systému

Popsaný systém informační infrastruktury představuje dobrý příklad regionálně vyvážené sítě. I když je do systému zapojeno nejvíce subjektů z okolí Paříže, regionální subjekty mají významnou roli (zejména z důvodu vlastních finančních prostředků a rozdílných politických i odborných názorů než prosazuje centrální vláda). Výzvou pro koordinátora informační infrastruktury je tak soulad činností na národní a regionální úrovni. Lokální a regionální úroveň je zvláště důležitá pro podporu MSP a jejich zapojování do výzkumných aktivit. Jako silné stránky systému lze označit:

- *Vhodnou centrální koordinaci regionálních aktivit*
- *Zapojení různých subjektů do systému informační infrastruktury*
- *Provádění každoročních analýz problémů a nových výzev s ohledem na tematické výzvy a charakter zapojených subjektů*
- *Prohlubování spolupráce NCP s ostatními informačními strukturami v zemi i v zahraničí podporuje odbornou znalost a kvalitu poskytovaných služeb*

C) Veřejná rozvojová agentura

Organizace založené na principu veřejné rozvojové agentury mají oproti výše zmíněným modelům informační infrastruktury větší míru flexibility poskytování služeb i přes to, že většinou převládá centrální model řízení organizace. Důvodem vyšší míry centralizace v tomto typu organizace je zejména způsob financování, jelikož organizace jsou buď podřízené určitému ministerstvu (které systém informační infrastruktury financuje), nebo jsou ministerstvem zřizované. Např. v Rakousku je systém informační infrastruktury spravován Rakouskou agenturou pro podporu výzkumu a vývoje (FFG¹⁰), která je zřízena a financována dvěma ministerstvy. Švédská VINNOVA¹¹ je vládní agenturou zřízenou švédským ministerstvem obchodu. VINNOVA je financována jednak z veřejných zdrojů poskytovaných ministerstvem a jednak z národních programů podpory výzkumu a vývoje.

Charakteristické pro tyto typy organizací je časově omezený rámec poskytovaných služeb, který se váže na dobu financování organizace (období financování organizace je většinou shodné s trváním rámcových programů EU). Organizace jsou zpravidla financovány pomocí full-cost modelu. Hodnocení činnosti organizace probíhá na základě externích hodnotitelů.

Nejvýznamnější výhody tohoto systému informační infrastruktury je možné spatřovat ve vyšší míře flexibility poskytovaných služeb, přímé zaměření na hlavní funkce NCP, užším kontaktu s klienty z výzkumné i aplikační sféry, v lepší pozici nezávislé organizace v systému podpory VaV než v případě ministerského typu a ve vysoké míře možnosti vytvoření kritické masy znalostí a zkušeností u NCP.

Jako nevýhoda tohoto typu organizace se jeví relativně složitější způsob jejich zakládání (zejména právní a organizační faktory). Problém, který však nemusí být obecně platný, může nastat při rozdělení funkcí mezi zřizovatele a samotnou organizaci (agenturu). Agentura díky své flexibilitě, operativnosti a znalosti potřeb uživatelů jejich služeb chce často směřovat svou činnost jinam, než by si přál zřizovatel. Hrozbou může být i určité monopolní postavení organizace v systému podpory VaV, díky kterému může dojít k jistému zpomalení a menší efektivitě poskytovaných služeb.

¹⁰ <http://www.ffg.at/en>

¹¹ <http://www.vinnova.se/en/>

Rakousko

Počet NCP		28
Zřizovatel		FFG – Forschungsförderungsgesellschaft (Rakouská agentura na podporu výzkumu), Oddělení evropských a mezinárodních programů (EIP)
	Typ organizace	Veřejná agentura
	Vazby na vládu	Silné (5 rakouských spolkových ministerstev a federální hospodářská komora mají smlouvu s FFG o implementaci aktivit NCP pro 7. RP a financují jejich provoz)
Struktura systému NCP	Geografická	Centralizovaná (ale existují detašované regionální pobočky)
	Organizační	Centralizovaná
Roční rozpočet (EUR)		Neexistují informace
Zdroje podle poskytovatele	Vláda	90 %
	Regionální samosprávy	0 %
	Vlastní zdroje	0 %
	EU	0 %
	Ostatní mezinárodní	0 %
	Ostatní	10 %
Poskytování služeb	Zdarma	Téměř všechny
	Zpoplatněné	Školení pro soukromé konzultanty a některé specializované činnosti

Struktura

Rakouská informační infrastruktura má centrální charakter a je spravována Rakouskou agenturou na podporu výzkumu (FFG), která je zároveň národní agenturou pro financování aplikovaného výzkumu. FFG obecně poskytuje služby pro rakouské MSP, výzkumné organizace i samotné výzkumné pracovníky – od managementu programů financovaných z veřejných zdrojů po konzultační služby a poradenství k vývoji technologií a k zavádění inovací. Dále FFG podporuje účast výzkumných týmů v evropských a mezinárodních výzkumných programech a prosazuje výzkumné zájmy Rakouska na evropské a mezinárodní úrovni.

FFG je veřejná agentura založená na základě zvláštního zákona Federálním ministerstvem dopravy, technologií a inovací (BMVIT) a Federálním ministerstvem hospodářství a práce (BMA). FFG vykonává služby nejen pro vládní instituce, ale jako poskytovatel finančních prostředků spolupracuje i s jinými národními a mezinárodními institucemi. Všichni NCP, s výjimkou NCP pro jaderný výzkum, jsou zaměstnání v FFG v oddělení evropských a mezinárodních programů (EIP)¹².

Hlavním úlohou EIP je posilování rakouské účasti v programech evropské a mezinárodní výzkumné a technologické spolupráce, zejména v RP EU. Celkově lze hodnotit centralizovaný

¹² http://cordis.europa.eu/fp7/ncp_en.html, <http://www.ffg.at/page/organisationseinheiten-der-ffg>

systém informační infrastruktury aplikovaný v Rakousku velmi dobře, a to ve smyslu řízení činnosti informační infrastruktury směrem ke strategickým cílům, které definují BMVIT a BMWA, a ve smyslu jednotné úrovně kvality poskytovaných služeb. NCP jsou zároveň zapojeni do mnoha aktivit, které podporují rakouské zájmy v oblasti VaVal.

Veřejná agentura má také výrazně větší možnosti k prosazování výsledků svých aktivit než v případě, kdy je celá informační infrastruktura přímo podřízena určitému ministerstvu. V posledních letech byla úroveň poskytovaných služeb rakouské informační infrastruktury dále zvyšována a v současné době je informační infrastruktura v rámci rakouského systému VaVal široce akceptována.

Důležitým aspektem zvyšování úrovně poskytovaných služeb jsou odborné znalosti v jednotlivých tematických oblastech, které musí každý NCP splňovat a rozvíjet. Dále musí každý NCP disponovat alespoň částečnými manažerskými schopnostmi, které mu umožní komunikovat s výzkumnými pracovníky a rychle vyhodnocovat jejich projektové návrhy.

Služby informační infrastruktury

Hlavní aktivity systému informační infrastruktury v Rakousku se v současnosti přesouvají od rozsáhlého poskytování informací k cílenějšímu přístupu poskytování služeb, a to zvláště k významným subjektům z výzkumné sféry a institucím, které působí ve výzkumných odvětvích s vysokým inovačním potenciálem. Běžně poskytované informační a školící služby jsou tak prováděny blokově (skupinově), aby jednotliví NCP disponovali volnou kapacitou pro kontrolu návrhů projektů a na konzultace k již probíhajícím projektům či na koordinační činnost. FFG poskytuje potenciálním účastníkům v projektech RP následující služby:

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	1
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	1
Zpracování návrhu projektu	5
Spolupráce s MSP	1
Účast v projektech 7.RP	3
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	2
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	1

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Z tabulky je zřejmé, že konzultační služby a poradenství jsou stále nejdůležitějšími nástroji šíření informací. Tyto činnosti přesto zahrnují několik různých aspektů. Konzultace se zaměřují především na celkové zhodnocení relevance projektového záměru, přípravě projektu a jeho konečné kontrole a zahrnují i poradenské služby, podporu při hledání vhodných projektových partnerů a doporučení při sestavování projektového konsorcia. FFG spravuje fond (financovaný BMVIT a BMWA), který je využíván na financování návrhu projektu. Velikost fondu je přibližně 2 mil. EURO a prostředky určené na projekt jsou do výše 15 tis. EUR.

Nástroje využívané NCP

Informační dny	2
Semináře, workshopy	1
Informační zpravodaje (newsletters)	1
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	3
Individuální konzultace	1
Skupinové konzultace	2
Telefonické konzultace	1

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Kromě nástrojů uvedených v předchozí tabulce využívá FFG k šíření informací i kontakty v rámci různých sítí a platforem, kterých je členem. Díky těmto vazbám FFG přenáší důležité informace přímo k významným subjektům v národním systému VaVal. Tento způsob šíření informací představuje v současnosti hlavní strategii FFG – přizpůsobit informační služby klíčovým skupinám (hlavní hráči VaVal s vysokým inovačním potenciálem a subjektům se specifickými potřebami).

Od začátku 7. RP vznikl v Rakousku nový systém informační infrastruktury, složený z NCP, regionálních kontaktních bodů a institucionálních kontaktních bodů. Každý člen této sítě má jasně definované role a kompetence. NCP a regionální NCP pravidelně poskytují informace a data k analýzám mezinárodních srovnání účasti v evropských programech, dodávají vstupy pro analytické podklady v oblasti Joint Programming apod.

Účast NCP v projektech rámcových programů podléhá ze strany FFG určité schvalovací proceduře. Projekty jsou strategicky vybírány a musí mít jasný přínos pro rakouskou společnost. Projekt tak musí přispívat k rozvoji konkurenceschopnosti, musí mít vysoký inovační potenciál, v konsorciu projektu musí být významný strategický partner apod.).

Zajištění kvality služeb informační infrastruktury

Rakousko je jednou z mála zemí, která má zaveden systém hodnocení kvality informační infrastruktury. Smlouva, kterou má FFG uzavřenu s BMVIT, BMWa a Federální hospodářskou komorou, obsahuje indikátory hodnocení činnosti NCP a hodnotící ukazatele celé informační infrastruktury. FFG zároveň vytvořila vlastní systém řízení vnitřních procesů a směrnice pro činnost NCP.

Kromě evaluace počtu poskytovaných služeb hodnotí FFG zejména jejich kvalitu. Jedním z nejdůležitějších ukazatelů kvality práce NCP je účinnost konzultačních aktivit. FFG zjišťuje úspěšnost projektových návrhů jednotlivých NCP a porovnává ji s celkovou úspěšností zapojení rakouských výzkumných týmů. K tomu, aby mohla být úspěšnost analyzována na úrovni návrhů projektů podle jednotlivých NCP (a nikoliv institucí), provádí FFG zvláštní sběr dat a zavedla vlastní databázi informací. Úspěšnost schválených projektových návrhů se tak v 7. RP vzrostla v průměru z 15 % na 30 %, v některých tematických oblastech ještě až na 60 % (např. doprava). Dalším důležitým ukazatelem činnosti NCP je, kolik konzultací vedlo k podání projektových návrhů. V rámci tohoto ukazatele si FFG klade za cíl dosáhnout 90% úspěšnosti (u koordinátorů projektu) a 60% úspěšnosti u projektů, kde vystupuje konzultující jako projektový partner.

Dalším ukazatelem kvality poskytovaných služeb je hodnocení spokojenosti zákazníků FFG, které jsou spojeny s analýzou návštěvy webu FFG. Toto hodnocení provádí externí firma. Hodnocení pořádaných akcí (semináře, workshopy) hodnotí samo FFG.

Pozice NCP v národním systému VaVal

Jak již bylo zmíněno, rakouský systém národní informační infrastruktury je dobře začleněn do systému financování VaV, jelikož FFG plní roli poskytovatele finančních prostředků pro aplikovaný výzkum. FFG zajišťuje šíření informací a administraci i v oblasti strukturálních fondů a národních tematických programech podpory VaVal. FFG je zapojena do informačních služeb v oblasti mezinárodní spolupráce, zejména v projektech ERA-NET, v bilaterálních výzkumných programech, v projektech evropských technologických platforem a společných technologických iniciativách, EUREKA a CIP. FFG neplní kontaktní místo pro program COST.

Pracovníci informační infrastruktury mají přímou vazbu na výbory ERA, rakouskou Radu pro konkurenceschopnost, CREST a její pracovní skupiny, na pracovní skupiny Joint Programming apod. NCP tak mají přímé informace o výsledcích jednání těchto skupin. Neexistují však vazby mezi NCP a SFIC a ESFRI. Někteří NCP se pravidelně účastní koordináčních schůzek výboru pro ERA. NCP se také pravidelně účastní programových výborů v Bruselu.

Hlavní charakteristiky systému

Nastavení systému informační infrastruktury v Rakousku je vzhledem k velikosti země a institucionalizovanému systému VaVal velmi účelné. V institucionálně a geograficky podobných zemích je možné centralizovaný systém informační infrastruktury, který je relativně silně vázán na státní správu, doporučit. Velmi důležité pro jeho úspěšné fungování je však nastavení rámcových podmínek, ve kterých systém funguje. Jedna z nejdůležitějších takových podmínek, aby veřejnost a jednotlivé instituce pochopily účast v rámcových programech jako strategickou příležitost a její financování jako dlouhodobou investici, jelikož vysoká účast výzkumných týmů v rámcových programech má na konkurenceschopnost rakouského VaV výrazný vliv. Jako silné stránky systému lze uvést:

- Informační systém má jasnou vizi, definované cíle a jednotlivé činnosti, které tvoří strategii rozvoje celé infrastruktury. Strategie je zpracována všemi zainteresovanými stranami, které informační infrastrukturu využívají. Tyto subjekty definují i hodnotící kritéria (výkonnostní cíle a ukazatele).
- Pro poskytovatele služeb informační infrastruktury je zajištěn odpovídající smluvní rámec (udržitelnost, časový horizont, cíle).
- Jsou vytvořeny jasné směrnice, které obsahují organizaci systému a které eliminují možný střet zájmů a budou vyjasňovat postupy činností NCP.
- Je zajištěna finanční autonomie informačního systému.
- Je jmenován koordinátor NCP s rozhodovacími pravomocemi k řízení informační infrastruktury.
- NCP jsou být zaměstnání na plný úvazek.
- Jsou průběžně monitorovány cílové skupiny, které žádají o služby informační infrastruktury. Cílem je definovat výkonnostní cíle NCP a jejich ukazatele tak, aby bylo v budoucnu možné podle těchto ukazatelů nastavit potřebnou míru kvality.
- NCP jsou přímo informováni o výsledcích jednání výborů ERA a dalších orgánů systému VaVal.

D) Projektová organizace (veřejná organizace)

Tento systém organizace je velmi podobný předchozímu modelu. Hlavním rozdílem je právní forma provozování informační infrastruktury, kdy je na základě kontraktu její koordinace přidělena veřejné agentuře/organizaci. Problémem je v některých evropských zemích identifikace vhodné organizace, která by úspěšně implementovala systém informační infrastruktury. Vhodným typem veřejné organizace, která umožňuje provoz takto definované informační infrastruktury, je Akademie věd nebo instituce podobného typu. Tento model informační infrastruktury vykazuje relativně vysokou míru decentralizace.

Důležitým aspektem provozování tohoto modelu informační infrastruktury je eliminace střetu zájmů jejího koordinátora - informační infrastruktura by měla být finančně a právně oddělena od hlavní činnosti jejího provozovatele tak, aby provozovatel nebyl při činnosti informační infrastruktury zvyhodňován. Proto je činnost informační infrastruktury provozována na základě smlouvy s poskytovatelem finančních prostředků. Příkladem tohoto modelu je informační infrastruktura provozovaná v Polsku.

Podobný příklad je možné nalézt v Německu, kde je hlavní systém NCP organizován pod záštitou Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt¹³ (Německé centrum pro letectví a kosmonautiku). Informační infrastruktura však v tomto případě nemá žádné hlubší začlenění do hostitelské instituce. Činnost informační infrastruktury je regulována rámcovou smlouvou, která je každoročně aktualizována a každoročně jsou na ní vyčleňovány finanční prostředky

¹³ <http://www.dlr.de/dlr/en/desktopdefault.aspx/tabid-10002/>

z Federálního ministerstva školství a výzkumu. Hlavní informační infrastruktura navíc pracuje se sítí regionálních a oborových (tematických) NCP.

Výhodou tohoto typu informační infrastruktury je její výhradní založení na principu full-cost, což z dlouhodobého hlediska zabezpečuje finanční udržitelnost infrastruktury, efektivnější rozdělování interních zdrojů, lepší strategické rozhodování o investičních prostředcích apod. Výhodou může být i jednodušší nucené ukončení činnosti informační infrastruktury než v případě zřízené veřejné agentury.

Nevýhodou je naopak relativní odtržení od ostatních řídicích struktur v oblasti ERA, které jsou většinou v gesci ministerstva školství. Tento problém však lze jednoduše eliminovat vhodným formátem komunikace, výměny informací a nastavením účinného systému spolupráce a vyjasnění kompetencí jednotlivých institucí.

Polsko

Počet NCP		49
Zřizovatel		Polská akademie věd (Institute of Fundamental Technological Research)
	Typ organizace	Veřejná výzkumná instituce
	Vazby na vládu	Střední
Struktura systému NCP	Geografická	Hybridní (Systém NCP je centrálně řízen, ale je doplněn o národní síť zahrnující regionální kontaktní místa (10) a tematická kontaktní místa (21) a další jednotky ve veřejných výzkumných institucích. V rámci takto pojaté sítě pracuje více než 200 osob).
	Organizační	Centralizovaná
Roční rozpočet (EUR)		Centrální organizace má rozpočet 1 mil. EURO, ostatní regionální a tematické kontaktní body mají dohromady roční rozpočet 0,5 mil. EURO
Zdroje podle poskytovatele	Vláda	90 %
	Regionální samosprávy	0 %
	Vlastní zdroje	0 %
	EU	0 %
	Ostatní mezinárodní	0 %
	Ostatní	10 %
Poskytování služeb	Zdarma	Všechny
	Zpoplatněné	Žádné

Struktura

Systém NCP v Polsku je organizován tak, aby byla zohledněna relativně velká geografická rozloha země a široké tematické rozpětí polských výzkumných aktivit. Systém je řízen koordinátorem informační infrastruktury ve Varšavě (KPK¹⁴). Síť je doplněna deseti regionálními kontaktními pracovišti a 21 tematickými kontaktními pracovišti a dalšími kontaktními body, které jsou lokalizovány na výzkumných organizacích. Do informační infrastruktury je tak zapojeno více než 200 pracovníků. KPK poskytuje, společně s dalšími členy sítě, informační služby v oblasti výzkumných programů EU, které jsou napojeny na ERA¹⁵. Polské národní kontaktní místo (KPK) působí na Institutu základního technologického výzkumu¹⁶ (IPPT PAN), což je jeden z největších ústavů Polské akademie věd.

KPK od roku 1999 představuje hlavní pracoviště pro podporu mezinárodní spolupráce ve VaV, poskytování vzdělávání, poradenství a konzultační služby. Pracoviště poskytuje i služby vyhledávání projektových partnerů a pomoc při vytváření projektových konsorcií. Je financováno Ministerstvem pro vědu a vysoké školství (MSHE). Regionální a tematické kontaktní body jsou financovány nepřímo (skrze instituce, kde jednotliví pracovníci působí). KPK bylo založeno na základě projektu podpořeného z programu PHARE.

Systém informační infrastruktury je založen Ministerstvem pro vědu a vysoké školy, které však příliš nezasahuje do jeho řízení a provozu (je odpovědné za kontrolu finančních zpráv). V tomto smyslu je tedy nemá informační infrastruktura v Polsku přímé vazby na politické rozhodování o systému VaVal v zemi. Přesto se jednotliví NCP často aktivně zapojují do jeho utváření a do tvorby VaVal politik na národní, mezinárodní i evropské úrovni. NCP svou zkušeností přispívají i vytváření dalších výzkumných a inovačních iniciativ. Např. vznik polských technologických platform byl iniciován ze strany NCP a ne ze strany vlády či parlamentu. NCP také iniciovali vznik polské sítě Joint Technology Research Network, podporovali vznik polských technologických platform a technologických klastrů. Dále NCP poskytují poradenství pro místopředsedy vlády v oblasti VaVal a jsou aktivní v přípravě polských operačních programů a jiných evropských programových dokumentů.

Obecně lze říci, že systém informační infrastruktury v Polsku neposkytuje pouze informační a konzultační a podobné služby, ale představuje i informační a zejména odborný vládní think-tank v otázkách VaVal. Systém NCP poskytuje služby v celém rozsahu témat 7. RP a informuje o možnostech akademické účasti akademické sféry zapojit se do výzev ostatních výzkumných programů a iniciativ (EURATOM, CIP apod.). Do působnosti NCP nespadá podpora a řízení EUREKA a JTI. Všichni NCP se účastní jako odborníci programových výborů při 7. RP.

Služby informační infrastruktury

Polský systém informační infrastruktury nabízí širokou škálu služeb, která je srovnatelná s ostatními systémy fungujícími v jiných evropských zemích. Jejich frekvence je uvedena v následující tabulce. Je zřejmé, že nevyužívanější jsou informační a konzultační služby. Velmi často jsou NCP aktivní také v oblasti politické podpory a reprezentace (bylo popsáno výše). NCP se také často podílejí na tvorbě návrhu projektu, nezpracovávají ho však přímo. Snahou je potencionální účastníky mezinárodních výzkumných projektů naučit vytvořit dobrý projektový návrh.

¹⁴ http://en.kpk.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=113&Itemid=116

¹⁵ <http://www.kpk.gov.pl/en/kpk/index.html>

¹⁶ <http://www.ippt.gov.pl/en.html>

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	1
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	1
Zpracování návrhu projektu	2
Spolupráce s MSP	1
Účast v projektech 7.RP	4
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	1
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	5

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Tři hlavní pilíře využívaných nástrojů služeb polské informační infrastruktury jsou zvyšování povědomí o možnostech výzkumných týmů v projektech mezinárodních programů VaVal; tematické a odborné poskytování informací a obecné poradenství, školení, semináře, workshopy a konzultační skupiny; specifické poradenství a podpora účasti v mezinárodních výzkumných programech prostřednictvím individuálních konzultací. Do posledního pilíře patří i aktivity NCP v oblasti spolupráce s MSP. Ostatní poskytované služby jsou uvedeny v následující tabulce.

Nástroje využívané NCP

Informační dny	1
Semináře, workshopy	1
Informační zpravodaje (newsletters)	1
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	3
Individuální konzultace	2
Skupinové konzultace	1
Telefonické konzultace	1

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Zajištění kvality služeb informační infrastruktury

Úroveň kvality polského systému informační infrastruktury je monitorována několika způsoby. Služby NCP jsou sledovány monitorovací radou, která je složena ze zástupců zainteresovaných subjektů – vysokých škol, veřejné výzkumné instituce, podniky, MSHE. Tato rada monitoruje zejména konzultační a poradenské služby. Druhý způsob monitoringu spočívá v povinném reportování statistických dat o činnosti NCP pro MSHE. Data NCP reportují dvakrát ročně.

Další formou hodnocení kvality systému NCP je externí evaluace celého systému. Tuto evaluaci provádí zahraniční instituce, které jsou vybrány v rámci výběrového řízení vypisovaného jednou za dva roky MSHE. Jako dobré praxe jsou v Polsku vnímány externí hodnocení agentur TEKES a VINNOVA. Za důležitý prvek zajištění kvality informační infrastruktury je v Polsku považován benchmarking s obdobnými systémy v jiných členských zemích.

Pozice NCP v národním systému VaVal

Polský systém informační infrastruktury není podporován z veřejných finančních prostředků určených na podporu systému VaVal. Systém je nepřímo financován MSHE, ale nezávislou činností informačního systému zajišťuje Polská akademie věd, která má systém NCP zahrnut ve svém rozpočtu (systém je financován MSHE skrze Polskou akademii věd).

Silně jsou provázané aktivity NCP a politických poradních orgánů. Jedná se zejména o programové výbory 7. RP a orgány, které mají v Polsku kompetenci k řízení činnosti v oblasti ERA. NCP se také často podílí na formulaci politik VaVal.

Hlavní charakteristiky systému

Polsko představuje zemi, která k rozvoji informační infrastruktury úspěšně využila předvstupních fondů EU. V počáteční fázi své činnosti výrazně čerpala zkušenosti od rakouské FFG, od které polský systém přebíral organizační a řídicí mechanismy. Pozitivní je i široké zapojení polských NCP do budování systému VaVal v Polsku, prostřednictvím poradenství vládě a jiným rozhodovacím orgánům a organizacím (platformy, klastry). Jako silné stránky polské informační infrastruktury lze označit:

- *Mezinárodní spolupráci na školení a workshopech.*
- *Aktivní účast NCP v oblasti poradenství vládě (plnění role think-tanku pro rozhodovací orgány).*
- *I přes geografickou rozlohu země je systém centrálně řízen a má zajištěn dostatek financí, což umožňuje navázat úzkou spolupráci na s ostatními subjekty (MSP, výzkumné organizace). Vzniklá síť obsahuje regionální a tematicky odborně založené organizace.*
- *Zavedení systému transparentnosti a odpovědnosti (nezávislý rozpočet a omezený střet zájmů).*

E) Projektová organizace (soukromá nezisková organizace)

Oproti předchozímu modelu informační infrastruktury se tento organizační model neomezuje pouze na prostředí veřejných organizací, ale vykonávání funkce NCP umožňuje i soukromým institucím a neziskovým organizacím. Tento model informační infrastruktury funguje na základě smlouvy uzavřené na dobu určitou. Činnost informační infrastruktury je ze strany poskytovatele finančních zdrojů pravidelně monitorována a vyhodnocována (projektový přístup).

Příkladem tohoto typu informační infrastruktury je systém uplatňovaný v Itálii, kde činnost informační infrastruktury zajišťuje agentura APRE¹⁷ (Agentura pro rozvoj evropského výzkumu), která byla informační činností v oblasti mezinárodní spolupráce pověřena italským Ministerstvem školství a výzkumu. APRE funguje od roku 1990 jako nezisková organizace pro (mimo jiné) podporu účasti výzkumných pracovníků v programech mezinárodní spolupráce financovaných EK. Systém NCP v rámci agentury doplňuje více než 20 pracovníků, kteří pracují ve všech regionech Itálie.

Tento model informační infrastruktury může být (alespoň částečně) samostatně výdělečnou organizací. V případě APRE část zdroje jejího financování představují členské poplatky z univerzit a výzkumných institucí za poskytování informačních a poradenských služeb. Další specializované služby APRE jsou také zpoplatněny.

Nevýhodou tohoto typu organizace informační infrastruktury je opět nízká provázanost mezi agenturou, která provozuje činnost informační infrastruktury a veřejnou správou, která řídí činnosti spojené s ERA. Z tohoto důvodu je zcela nezbytné nastavení dobrých vazeb spolupráce mezi agenturou a zainteresovanými ministerstvy.

¹⁷ <http://www.apre.it/english-version>

Estonsko

Počet NCP		25
Zřizovatel		Archimedes Foundation
	Typ organizace	Soukromá nezisková organizace
	Vazby na vládu	Silná (financováno Ministerstvem školství a výzkumu)
Struktura systému NCP	Geografická	Centralizovaná
	Organizační	Centralizovaná
Roční rozpočet (EUR)		0,5 mil. EURO
Zdroje podle poskytovatele	Vláda	60 %
	Regionální samosprávy	0 %
	Vlastní zdroje	0 %
	EU	40 %
	Ostatní mezinárodní	0 %
	Ostatní	0 %
Poskytování služeb	Zdarma	Všechny
	Zpoplatněné	Žádné

Struktura

Systém NCP v Estonsku je centrálně organizován nadací Archimedes¹⁸ (Archimedes Foundation, AF), která byla založena estonskou vládou s cílem koordinace a implementace mezinárodních a národních programů a projektů v oblasti vzdělávání, výzkumu, inovací a technologického rozvoje.

Estonská vláda upřednostnila model informační infrastruktury, který bude řízen soukromou neziskovou organizací. Důvodem bylo přesvědčení o lepší podpoře, organizaci a efektivitě poskytovaných služeb. Kromě AF byly v této době založeny i Estonian Science Foundation a Enterprise Estonia. Hlavní činnost AF se soustředí na VaVal a vzdělávání:

- Provozuje systém NCP, administruje program COST a koordinuje estonskou část sítě EURAXESS,
- Poskytuje konzultační služby estonské radě pro VaVal,
- Provádí hodnocení VaV,
- Podporuje účast estonských výzkumných týmů do mezinárodních programů VaV a k tomu poskytuje informační a konzultační služby,
- Organizuje popularizační aktivity v oblasti VaV,
- Vykonává funkci implementační agentury pro operační programy v oblasti VaV.

Dlouhodobě je stabilní rámec pro utváření a rozvoj systému informační infrastruktury v Estonsku zajištěn smlouvou mezi AF a Ministerstvem školství a výzkumu (MER). Smlouva zavazuje AF i MER k plnění závazků a povinností pro úspěšné plnění činnosti informační infrastruktury.

Každý jmenovaný NCP pokrývá jednu tematickou oblast RP. Výjimku tvoří NCP pro dopravu a energetiku a NCP pro bezpečnost a vesmír. Za aktivity v oblasti MSP je odpovědný NCP zaměstnaný v Enterprise Estonia¹⁹.

¹⁸ <http://archimedes.ee/en/foundation/>

¹⁹ <http://archimedes.ee/en/foundation/management/>

Jako koordinátor celého systému informační infrastruktury v Estonsku pracují dva NCP – jeden je zaměstnancem AF, druhý pak zaměstnancem MER. Ostatní NCP jsou zaměstnanci AF, ve dvou případech externisté.

Služby informační infrastruktury

Estonský systém informační infrastruktury poskytuje běžné služby pro potenciální účastníky v projektech RP jako informační infrastruktura v ostatních evropských zemích. Frekvence poskytování jednotlivých služeb je uvedena v následující tabulce. Oproti službám NCP v ostatních zemích je možné nalézt několik specifíků. Jednotliví NCP v Estonsku se velmi málo podílí na zpracovávání návrhů projektových záměrů do RP pro externí subjekty. Důvodem je zejména častá účast samotných NCP v projektech RP. Díky tomu může být až 40 % rozpočtu AF financováno z RP. Kromě finančních důvodů je pro jednotlivé NCP velmi důležitá i osobní zkušenost s vedením a aktivní účastí na projektu. Tyto zkušenosti mohou být následně předány dalším potenciálním účastníkům z výzkumné sféry.

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	1
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	1
Zpracování návrhu projektu	4
Spolupráce s MSP	1
Účast v projektech 7.RP	1
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	1
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	1

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Z tabulky je také zřejmé, že AF se také často podílí na rozdělování finančních prostředků. AF koordinuje dvě formy financování výzkumných projektů, které úzce souvisí s podporou účasti estonských výzkumných týmů v RP. První forma je nazvaná „Podpora participace v RP“. V rámci tohoto financování jsou finančně podpořeny výzkumné týmy, které úspěšně podaly projektový návrh do výzvy RP, a to bez ohledu na to, zdali byl tento návrh vybrán k financování (jsou podpořeny pouze ty týmy, které působí jako koordinátor workpackage nebo task leader). Ročně je na financování těchto výzkumných týmů přiděleno přibližně 400 tis. EURO. Rozdělení těchto veřejných finančních zdrojů probíhá na základě předloženého hodnocení projektu od EK a na základě aplikace, která zhodnotí roli estonského partnera v projektovém návrhu. Jestliže žadatel splní předem stanovená kritéria, jsou mu přiděleny dotace. Tento systém financování má minimální požadavky na personální kapacity AF a vyvaruje se byrokratickému rozhodovacímu procesu.

Druhá forma financování výzkumných týmů spočívá ve financování DPH, na které se nevztahuje podpora z prostředků EU.

V Estonsku je využívána většina standardních nástrojů pro šíření informací o možnostech účasti v evropských a mezinárodních výzkumných programech VaV (viz následující tabulka).

Nástroje využívané NCP

Informační dny	1
Semináře, workshopy	1
Informační zpravodaje (newsletters)	1
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	2
Individuální konzultace	2
Skupinové konzultace	3
Telefonické konzultace	2

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Zajištění kvality služeb kvality informační infrastruktury

V Estonsku neexistuje žádný formální systém hodnocení kvality úrovně služeb poskytovaných informační infrastrukturou a systémem NCP. Přesto je důsledně dodržován přístup uvedený v dokumentu „Guiding principles for setting up systems of National Contact Points”²⁰. V tomto dokumentu jsou uvedeny nástroje pro zajištění kvality služeb, a to zejména pravidelné porovnávání úspěšnosti účasti v projektech RP s průměrem EU a hodnocení pořádaných akcí AF (obvykle se provádí formou dotazníku a vyhodnocením zpětné vazby od účastníků).

AF zároveň každoročně předkládá MER zprávu o činnosti, která obsahuje kvalitativní i kvantitativní zhodnocení činnosti (podle předem připravených šablon).

Systém informační infrastruktury nikdy nebyl hodnocen externím hodnotitelem.

Pozice NCP v národním systému VaVal

Estonská informační infrastruktura je dobře začleněná do řízení a rozvoje národního systému VaVal. Téměř všichni NCP se pravidelně účastní programových výborů RP, čímž je zajištěna koordinace aktivit orgánů RP a estonskými NCP. Zároveň je zajištěna koordinace aktivit mezi programem COST a činnostmi NCP, jelikož jejichž koordinátor je jedna osoba pracující v AF. EUREKA je řízena Enterprise Estonia, nicméně s touto agenturou AF každodenně spolupracuje (zejména NCP pro oblast MSP).

Národní systém ERA je v Estonsku řízen několika ministerstvy. Delegáti jednotlivých orgánů ERA (CREST, ESFRI, Rada pro konkurenceschopnost) jsou jmenováni příslušnými ministry. Vláda zároveň zřídila meziresortní pracovní skupiny, které mají za úkol koordinovat a harmonizovat přípravu pro pozici Estonska v ERA. Do těchto pracovních skupin jsou často zváni NCP či jiní zástupci AF.

Hlavní charakteristiky systému

Na základě benchmarkingu zahraničních systémů informační infrastruktury lze konstatovat, že pro malou zemi, kterou Estonsko představuje, je centralizovaný systém NCP nejvhodnějším řešením. Dovoluje optimalizaci využití finančních prostředků a zároveň umožňuje efektivní rozdělení odpovědnosti a zátěže mezi jednotlivé pracovníky systému. Systém postavený na základě nevládní organizace by měl být podroben kontrole příslušného ministerstva. Výhodou systému je zejména:

- *Velká flexibilita.*
- *Možnost účasti NCP v projektech RP.*
- *NCP jsou zaměstnání na plný úvazek (neodčerpává se pracovní kapacita zaměstnancům na ministerstvech).*
- *V případě problémů či krize může vláda (ministerstvo) zasáhnout do činnosti informační infrastruktury jako nezávislý pozorovatel.*

F) Národní víceúrovňová organizace

Tento model informační infrastruktury lze nalézt v zemích s federálním zřízením. Koordinace a odpovědnost za jednotlivé činnosti informační infrastruktury leží na různé úrovni státní správy – lokální, regionální, federální, národní. Každá úroveň informační infrastruktury poskytuje služby výzkumným organizacím a jiným subjektům, které jsou organizačně řízeny na dané úrovni (např. federální systém NCP poskytuje služby federálním výzkumným ústavům).

²⁰ <http://www.gransking.fo/get.file?ID=764>

Nedostatkem tohoto typu informační infrastruktury je různá kvalita poskytovaných služeb na jednotlivých úrovních. Důvodem je jednak jiná expertíza poskytovatelů služeb, jednak rozdílný způsob a výše financování subjektů informační infrastruktury na jednotlivých úrovních působnosti, což zároveň brání nastavení jednotného systému hodnocení kvality poskytovaných. Nominace NCP závisí na rozhodovacím orgánu konkrétní úrovně samosprávy.

Zřejmou nevýhodou je přílišná organizační složitost celého systému informační infrastruktury. Služby poskytované jednotlivými úrovněmi mohou být duplicitní, jelikož mezi jednotlivými úrovněmi informační infrastruktury neexistuje jasné vymezení spektra poskytovaných služeb a kompetencí.

Výhodou tohoto typu informační infrastruktury je velká míra decentralizace poskytovaných služeb a jejich vynikající dostupnost pro všechny jejich uživatele.

Belgie

Počet NCP		81
Struktura systému NCP	Geografická	Centralizovaná
	Organizační	Decentralizovaná
Poskytování služeb	Zdarma	Všechny
	Zpoplatněné	Žádné

Struktura

Belgický systém informační infrastruktury má jedinečnou strukturu a více úroňovou organizaci. Skládá se z pěti nezávislých NCP systémů, které jsou legislativně ustanovené a kopírují administrativní uspořádání země. Administrativní členění má následující strukturu:

- Federální úroveň – administrativa má na starosti zahraniční záležitosti, obranu, justici, finance, sociální věci, zdravotnictví, životní prostředí. V oblasti VaVal na této úrovni dominují federální výzkumné ústavy. NCP systém pro federální úroveň koordinuje STIS (Scientific and Technical Information Service).
- Na komunitní (národnostní) úrovni je administrativa odpovědná za kulturu, vzdělávání, výzkum na vysokých školách. Existují tři národnostní skupiny – francouzská, vlámská a německá. NCP systém funguje ve francouzské části (koordinuje ho FNRS) a vlámské části (koordinuje ho VVD). Německy mluvící část je příliš malá a nemá vlastní informační infrastrukturu.
- Na regionální úrovni je administrativa odpovědná za hospodářství, energetiku, dopravu, životní prostředí a infrastrukturu, výzkum a vývoj. Na této úrovni má valonský region svůj vlastní NCP systém (koordinuje ho UWE), v Bruselu pak existuje NCP systém koordinovaný BEA.

Řízení a rozvoj jednotlivých systémů informační infrastruktury jsou plně v kompetenci státní administrativy na dané úrovni. Tematické oblasti služeb infrastruktury jsou zpravidla vybírány na základě poptávky klientů na jednotlivých úrovních. Všechny systémy informační infrastruktury jsou řízeny centrálně jednou institucí (uvedeno výše). Výjimka existuje u systémů na komunitní úrovni ve Valonsku. Zde koordinují NCP systém dvě organizace. Jedna instituce poskytuje služby pro akademickou sféru, druhá pro podnikatelský sektor.

Jednotliví NCP obvykle pokrývají více tematických oblastí, někteří jsou odpovědní až za 6 oblastí. Systémy informační infrastruktury jsou financovány převážně z veřejných rozpočtů na dané organizačně-administrativní úrovni. Finanční zdroje pro jednotlivé informační infrastruktury z EU se liší podle podmínek dané koordinační agentury. V případě federálního systému NCP představují evropské dotace na jeho provoz marginální podíl celkového rozpočtu,

v případě bruselského systému představují evropské finanční zdroje důležitou součást jeho celkového ročního rozpočtu.

Služby informační infrastruktury

Obecně lze říci, že všechny belgické NCP systémy poskytují širokou škálu služeb srovnatelnou s obdobnými systémy v jiných evropských zemích. V praxi však existují v poskytovaných službách relativní rozdíly. Důvodem je zejména odlišná struktura požadavků na služby, které jsou vyžadovány klienty na různých organizačních úrovních. Četnost služeb uvedená v následující tabulce odpovídá NCP systému na federální úrovni.

Služby informační infrastruktury

Informační služby o nových výzvách a aktualitách v tematických oblastech RP	1
Poradenství a konzultace při přípravě a realizaci výzkumného projektu	1
Zpracování návrhu projektu	3
Spolupráce s MSP	5
Účast v projektech 7.RP	2
Politická podpora a reprezentace země (např. programové výbory)	3
Administrativa, rozdělování finančních prostředků (dotace na přípravu projektů apod.)	5

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Činnosti federální informační infrastruktury v oblasti MSP jsou pouze okrajové. Pro tuto oblast jsou služby poskytovány systémy NCP na jiných úrovních (zejména systémy koordinované BEA, UWE a VVD). Obdobná situace je na federální úrovni u služby zpracování návrhu projektu do RP. Tato oblast je taktéž řešena na regionální (případně komunitní úrovni). Obdobná situace je i nástrojů, které systémy NCP využívají pro šíření informací a poznatků.

Nástroje využívané NCP

Informační dny	3
Semináře, workshopy	2
Informační zpravodaje (newsletters)	2
Internetové stránky	1
Prezentace na velkých konferencích či veletrzích	5
Individuální konzultace	1
Skupinové konzultace	1
Telefonické konzultace	1

1 = velmi často, 2 = často, 3 = pravidelně (průměrně), 4 = občas, 5 = nikdy

Zajištění kvality služeb informační infrastruktury

Pro zajištění kvality služeb jednotlivých systémů NCP neexistuje v Belgii jednotný systém. Pravidelně se sleduje úspěšnost klientů při podávání návrhů do RP. Tato data jsou nejvýznamnějším ukazatelem efektivity jednotlivých systémů. Dále je zpracovávána pravidelná analýza využití pořádaných akcí – informačních dnů, workshopů, konzultací apod.

Pozice NCP v národním systému VaVa

NCP v Belgii nejsou zpravidla jmenováni členy programových výborů, jak je to běžné v jiných evropských zemích. Důvodem je to, že NCP v Belgii nejsou považováni za výzkumné experty v daných tematických oblastech. Vlády na všech administrativních úrovních mohou jmenovat členy programových výborů.

NCP také přímo nezasahují do řízení ERA v Belgii. Neexistují totiž vazby mezi NCP a rozhodovacími orgány ERA. Federální vláda organizuje při každém orgánu ERA v Belgii (Rada pro konkurenceschopnost, CREST, ESFRI apod.) konzultační schůzky, na které jsou zváni

zástupci agentur, které koordinují činnost NCP systémů. Na účastnících těchto schůzek je následná distribuce získaných informací týkajících se informací o ERA.

Hlavní charakteristiky systému

Belgický systém informační infrastruktury je unikátní svou organizací i strukturou. Blízkost institucí EU a relativně významná sociální a kulturní diferenciací regionů Belgie představují hlavní důvody pro více úroňový systém NCP. Přesto je třeba říci, že jako dobrá praxe tento systém, z důvodu obtížné koordinace a harmonizace aktivit jednotlivých NCP, sloužit nemůže.

Příloha 2 – Stručné popisy projektů EUPRO a EUPRO II

Název projektu	Rok zahájení řešení projektu	Rok ukončení řešení projektu	Státní podpora za celou dobu řešení	Název partnera - hlavního příjemce
OKO ICT Oborová kontaktní organizace	2008	2012	3 750	Ústav teorie informace a automatizace AV ČR, v. v. i.
OKO pro výzkum nových technologií	2008	2012	13 228	BIC Brno spol. s r.o.
Styčná kancelář ČR pro evropský výzkum 2	2008	2012	61 680	Technologické centrum Akademie věd České republiky
Národní kontaktní centrum - ženy a věda	2008	2012	13 107	Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Národní informační centrum pro evropský výzkum III	2009	2012	69 000	Technologické centrum Akademie věd České republiky
Medicínské informační centrum pro evropské projekty (MICEP)	2009	2012	4 000	Univerzita Karlova v Praze / 1. lékařská fakulta
Podpora účasti ČR v programech mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji	2010	2012	11 000	Dům zahraničních služeb Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy
Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci	2010	2012	3 250	ASOCIACE VÝZKUMNÝCH ORGANIZACÍ
Oborová kontaktní organizace pro letecký výzkum	2011	2014	4 527	Výzkumný a zkušební letecký ústav, a.s.
Oborová kontaktní organizace pro nové materiály a technologie ČSNMT	2011	2014	5 913	Česká Společnost pro nové materiály a technologie
Regionální kontaktní organizace - Západní Čechy	2011	2014	5 797	Západočeská univerzita v Plzni / Nové technologie - Výzkumné centrum v západočeském regionu
Regionální informační a kontaktní centrum pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu	2011	2014	8 482	Univerzita Pardubice / Rektorát
Regionální kontaktní organizace Liberec - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	7 673	VÚTS, a.s.
Regionální kontaktní organizace jižní Čechy - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	8 363	Centrum výzkumu globální změny AV ČR, v. v. i.
Regionální kontaktní organizace pro 7. RP v Moravskoslezském kraji	2011	2014	7 500	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Regionální kontaktní organizace Jižní Morava - kontakt pro Evropský výzkumný prostor	2011	2014	8 300	Vysoké učení technické v Brně / Rektorát včetně hospodářské a vnitřní správy
Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci	2011	2014	5 455	Aktivity pro výzkumné organizace, o.p.s., ve zkrácené formě AVO, o.p.s.
Projekt podpory účasti v Evropském fúzním programu EFDA	2011	2014	6 030	Centrum výzkumu Řež s.r.o.
Regionální kontaktní organizace ČVUT pro Prahu, Střední Čechy a Severozápad	2011	2014	5 538	České vysoké učení technické v Praze / Technologické a inovační centrum

Projekty EUPRO

Projekt OK08002 - OKO ICT Oborová kontaktní organizace (2008-2012)

Cílem projektu je poskytovat informační a konzultační služby k projektům 7. rámcového programu EU v tematické oblasti informační a komunikační technologie (ICT)

Projekt OK08003 - OKO pro výzkum nových technologií (2008-2012)

Hlavním cílem projektu je dosáhnout zapojení českých pracovišť do mezinárodních projektů rámcových programů, provádět kvalitativní hodnocení a získané poznatky promítnout formou námětů do české politiky VaV.

Projekt OK08005 - Styčná kancelář ČR pro evropský výzkum 2 (2008-2012)

Cílem projektu je další provozování styčné kanceláře české národní informační infrastruktury pro VaV v Bruselu - České styčné kanceláře pro VaV CZELO.

Projekt OK08007 - Národní kontaktní centrum - ženy a věda (2008-2012)

Cílem projektu je přispívat k dosahování rovných příležitostí v české vědě (pro ženy, muže a mladé lidi), zajistit mezinárodní spolupráci v Evropském výzkumném prostoru, rozvíjet vědecké poznání v této oblasti a komunikaci s odbornou a širší veřejností.

Projekt OK09002 - Národní informační centrum pro evropský výzkum III (2009-2012)

Cílem projektu je přispět k integraci ČR do ERA zajištěním vysoké úrovně informovanosti a připravenosti českých výzkumných organizací a inovačních firem pro zapojení do 7. RP EU a působením na zvýšení kvality návrhů projektů.

Projekt OK09005 - Medicínské informační centrum pro evropské projekty (MICEP) (2009-2012)

Spnění úkolů MICEPu jako oborové kontaktní organizace pro zdravotnictví v rámci činnosti Národní informační infrastruktury pro rámcové programy EU (NINET).

Projekt OK10001 - Podpora účasti ČR v programech mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji (2010-2012)

Podpora účasti českých výzkumných pracovníků v řídicích strukturách programů mezinárodní spolupráce ve V/V (7. RP. a EURATOM, INGO, OECD, SEI, EMBC, NATO, EUREKA, EUROSTARS, ESO, ESA, ESFRI) poskytováním administrativní asistence.

Projekt OK10002 - Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci; r. 2011 -2012 (2010-2012)

Zajištění pokračování činnosti OKO AVO v letech 2011-2012 a v r. 2010 zvýšení informovanosti o změnách souvisejících s přijatou a realizovanou „Reformou systému VaVal v ČR“ a jejím vlivu mimo jiné i na mezinárodní spolupráci ve VaV (uspořádání konference)

Projekty EUPRO II

LE11002 - Oborová kontaktní organizace pro letecký výzkum (2011-2014)

Cílem projektu OKO-LV je zajištění informační a poradenské infrastruktury pro letecký výzkum v letech 2011-2014 pro oblast rámcových programů, případně i v dalších mezinárodních bilaterálních VaV projektech.

Projekt LE11003 - Oborová kontaktní organizace pro nové materiály a technologie ČSNMT (2011-2014)

Cílem projektu je podpora činnosti ČSNMT jako oborové kontaktní organizace pro nové materiály a technologie v rámci fungující infrastruktury výzkumu, vývoje a inovací v ČR. Budou organizovány špičkové mezinárodní konference, pořádány semináře, vydávány publikace a příručky. Bude podporována aktivní účast mladých vědeckých pracovníků na evropských materiálových konferencích, vědeckých pracovníků na světových konferencích. Příprava projektů výzkumu v rámci mezinárodní spolupráce -7. RP EU, EUREKA, COST, Eurostars. Podpora spolupráce a zapojení členů ČSNMT do pracovních orgánů EK, OECD-BIAC, COST, EUREKA apod. Podpora výzkumných center a technologických platforem v oblasti výzkumu materiálů a technologií.

Projekt LE11004 - Regionální kontaktní organizace - Západní Čechy (2011-2014)

RKO-ZČ si klade za cíl zvýšit účast regionálních subjektů (institute VaV, podniky a útvary Západočeské univerzity v Plzni) v projektech bilaterální spolupráce a rámcových programů Evropské komise, v nichž je stále slabá účast českých subjektů hlavně v koordinačních pozicích, které jsou důležité nejen pro tvorbu silného renomé, ale i vyššího ovlivnění Evropského výzkumného prostoru. RKO-ZČ vytvoří průběžnou silnou a ucelenou informační a administrativní podporu pro přípravu a řešení projektů mezinárodní spolupráce tak, aby byla zajištěna jejich udržitelnost. Dále RKO-ZČ zajistí navazování bilaterální spolupráce s externími subjekty v regionu, Česku a celé Evropě. Tato podpora bude probíhat formou informačních workshopů, seminářů, přímým kontaktem a přímou podporou účasti zástupců subjektů na významných akcích.

Projekt LE11006 - Regionální informační a kontaktní centrum pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu (2011-2014)

Hlavním cílem projektu RIKoC+ je zvýšit míru zapojení a úspěšnosti českých subjektů, zejména vysokých škol a výzkumných organizací z regionu východní Čechy v mezinárodních projektech VaV řešených v rámcových programech EK a programech vyhlašováných na základě bilaterálních mezivládních dohod o podpoře VaV. V průběhu realizace projektu bude dosaženo: 1. zmapování a evidování uživatelů, kteří mají či mohou mít zájem o služby projektu (kontaktní databáze uživatelů), 2. poskytování informačního servisu akademickým a VaV pracovníkům

výzkumných organizací (webové stránky, elektronické newslettery, informační semináře, konzultace, konference a sympozia), 3. poskytování podpůrného servisu při přípravě a realizaci projektů (konzultace, metodické příručky, pracovní workshopy a přímá pomoc realizačního týmu), 4. zprostředkování a podpory networkingu (databáze partnerů a zahraničních institucí, účast na konferencích a jiných akcích). Všechny cíle budou plněny v průběhu celé realizace projektu.

Projekt LE11007 - Regionální kontaktní organizace Liberec - kontakt pro Evropský výzkumný prostor (2011-2014)

Strategickým cílem projektu RKO Liberec ERA je podporovat zapojení regionálních VaV pracovišť Libereckého, části královéhradeckého a Středočeského kraje do aktivit mezinárodní a dvojstranné spolupráce. Pro zajištění strategického cíle projektu je nezbytné zajistit splnění dvou dílčích cílů: 1. Zajistit bezproblémový průběh účasti v připravovaných a realizovaných projektech tak, aby byla zajištěna budoucí kontinuita a dlouhodobá udržitelnost vytvořených týmů v oblasti mezinárodní spolupráce. Tento cíl bude naplněn prostřednictvím hlavního pilíře činnosti RKO Liberec ERA - Konzultace a poradenství. 2. Podpořit vznik nových příležitostí zapojení pracovníků VaV do mezinárodních aktivit. Tento cíl bude naplněn realizací tzv. podpůrných opatření (Pilíř 2 činnosti projektu RKO Liberec ERA).

Projekt LE11008 - Regionální kontaktní organizace jižní Čechy - kontakt pro Evropský výzkumný prostor (2011-2014)

Cílem projektu je aktivní podpora zapojení regionálních VaV pracovišť do projektů mezinárodní vědecko-výzkumné spolupráce a vytvoření podmínek vedoucích ke zlepšení integrace regionálních VaV pracovišť do ERA. Cíle projektu budou dosaženy prostřednictvím dvou základních pilířů: 1. konzultace a poradenství v programech mezinárodní vědecko-výzkumné spolupráce, a to jak směrem k účastníkům programů, tak i směrem k poradním orgánům jednotlivých programů (informační dny o zdrojích finanční podpory VaV, individuální konzultační činnost, asistenční služby, on-line podpora a poradenství, tvorba analýz a studií zaměřených na perspektivy VaV v jihočeském regionu, členství a poradenství v poradních orgánech), 2. - realizace podpůrných aktivit směřujících ke zvýšení zapojení regionální VaV komunity do aktivit mezinárodní vědecko-výzkumné spolupráce (vzdělávání a rozvoj manažerských kompetencí, marketing, regionální VaV).

Projekt LE11009 - Regionální kontaktní organizace pro 7. RP v Moravskoslezském kraji (2011-2014)

Cílem projektu je zajištění a rozvoj podpůrné infrastruktury pro vznik a rozvoj projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji s českou účastí. Činnosti, které budou v průběhu realizace projektu vykonávány, budou směřovat k naplnění cílů projektu, kterými jsou: podpora účasti českých výzkumných subjektů v projektech mezinárodní spolupráce (zejména RP), a také rozvoj podpůrné infrastruktury pro zapojování subjektů v Moravskoslezském regionu do strategických iniciativ a projektů v rámci ERA.

Projekt LE11010 - Regionální kontaktní organizace Jižní Morava - kontakt pro Evropský výzkumný prostor (2011-2014)

Hlavním cílem projektu RKO Jižní Morava ERA je zvýšení účasti vědecko-výzkumné komunity v mezinárodní spolupráci, konkrétně v mezinárodních programech výzkumu a vývoje, v bilaterálních aktivitách, současně se zvýšením úspěšnosti podávaných projektů. Snahou je podpořit co nejširší škálu perspektivních VaV oblastí s uvažováním významu technických a přírodovědných oborů včetně lékařství. Cíl bude dosaženo zejména poskytováním konzultací a poradenství, což zajistí zvýšení povědomí o možnostech financování VaV projektů v programech mezinárodní spolupráce (individuální konzultace,

pořádání informačních dnů a seminářů). Aby RKO JM ERA mohla reagovat na aktuální potřeby VaV subjektů, zpracovává analýzy regionální VaV. RKO JM ERA se dále zaměřuje na realizaci podpůrných aktivit, které zvyšují konkurenceschopnost VaV pracovníků v Evropském výzkumném prostoru (semináře manažerských kompetencí) a zviditelnění VaV pracovišť v regionu, jejich aktivity a projekty na mezinárodní úrovni.

Projekt LE11011 - Oborová kontaktní organizace cíleného výzkumu pro přípravu českých subjektů k mezinárodní spolupráci r. 2013 -2014 (2011-2014)

Projekt umožní od roku 2013 další provoz Oborové kontaktní organizace AVO, která bude poskytovat informační a metodickou pomoc českým výzkumným subjektům při realizaci projektů výzkumu v celém průběhu tohoto procesu, tj. od poskytnutí základních informací přes pomoc při zpracování projektu, řešení problémů při realizaci projektu až po jeho vyúčtování. Jedná se především o: aplikaci českých a evropských prováděcích předpisů týkajících se ekonomiky a účetnictví projektů do praxe českých subjektů, pomoc při řešení specifických problémů z účetní, ekonomické a legislativní oblasti vznikajících při realizaci projektů výzkumu sledování legislativy týkající se výzkumu a její ovlivňování s cílem zlepšení prostředí pro výzkum poskytování informací o českých subjektech výzkumu poskytování informací o aktivitách v oblasti výzkumu a především o možnostech podpory projektů výzkumu od ve2011 spolupráci s celoevropským projektem BISONet, především v oblasti výzkumných aktivit jeho klientů – MSP.

Projekt LE11013 - Regionální kontaktní organizace ČVUT pro Prahu, Střední Čechy a Severozápad (2011-2014)

Hlavním cílem projektu je podpora účasti českých výzkumných pracovišť a malých a středních podniků v RP a bilaterální výzkumné spolupráci na základě mezivládních smluv. Nástrojem pro dosažení tohoto cíle je vytvoření podpůrné infrastruktury, která je založena na 4 hlavních pilířích: tým projektových manažerů, tým projektových koordinátorů, ICT platforma pro mezinárodní VaV spolupráci a organizace kulatých stolů a informačních dnů. Při řešení projektu bude nejen zajištěna aktivní a cílená asistence jednotlivým výzkumným týmům při přípravě a řízení mezinárodních projektů, ale zároveň bude systematicky vytvářen dlouhodobý strategický plán oboru pro účast v mezinárodních programech. Na základě tohoto plánu pak budou pověřeni koordinátoři shromažďovat relevantní informace přímo u tvůrců těchto programů, zajišťovat jejich rozšíření mezi cílovou skupinou a zároveň prosazovat zájmy a potřeby cílové skupiny na evropské půdě.

LE11012 - Projekt podpory účasti v Evropském fúzním programu EFDA (2011-2014)

Cíle podprojektu "Podpora českých dodavatelů komponentů a služeb pro projekt ITER" jsou: A) Vytvoření manažersko-vědeckého rámce podpory účasti českých výzkumných institucí v mezinárodních fúzních projektech, B) Vytvoření databanky českých dodavatelů komponent fúzních zařízení. Cíle podprojektu "Výzkum palivového cyklu fúzní elektrárny v rámci konsorcia TBM": A) Vývoj fundamentálního modelu desorpční kolony pro technologický okruh s Pb-17Li. Cíle podprojektu "Testování materiálových vzorků sekce Blanket".